

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут _____ **Навчально-науковий інститут економіки і управління**
Кафедра _____ **економіки і права**

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

_____ Шермет О. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Заїнчковський А. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка підприємства»

на тему: _____ «Напрями підвищення економічної ефективності підприємства»

Виконала: здобувач 4 курсу, групи ЕП-4-1

_____ Хильченко Наталія Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник _____ Закревська Людмила Миколаївна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____ Левченко Ю. Г.
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління

Кафедра Економіки і права

Освітній ступінь Бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки і права

Заїнчковський А. О.

«27» січня 2021 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Хильченко Наталії Олександрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Напрями підвищення економічної ефективності підприємства

Керівник роботи Закревська Людмила Миколаївна, к.е.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “27” січня 2021 року № 50-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 03 червня 2021 року

3. Вихідні дані до роботи закони України, постанови Кабінету Міністрів України, наукові статі вітчизняних та іноземних вчених, бухгалтерська та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1 Теоретичні основи дослідження економічної ефективності підприємства в умовах ринку. Розділ 2. Аналіз господарської діяльності та економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод». Розділ 3. Напрями підвищення економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод».

5. Перелік графічного матеріалу Табл. Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр. Табл. Показники ефективності використання основних засобів підприємства за 2016-2018 рр. Табл. Ефективність використання обігових коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр. Табл. Динаміка показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр., %

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 27 січня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	16.03 – 18.03. 2020	Виконано
2	Написання розділу 1	23.03 – 20.04.2021	Виконано
3	Робота над розділом 2, розділом 3	20.04 – 09.05.2021	Виконано
4	Проходження переддипломної практики (уточнення змісту розділів 2 та 3). Підготовка звіту з переддипломної практики	20.04 – 03.05.2021	Виконано
5	Захист звіту з переддипломної практики	07.05.2021	Виконано
6	Завершення розділів 2 та 3	10.05 – 24.05.2021	Виконано
7	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником дипломної роботи	25.05-28.05.2021	Виконано
8	Проходження перевірки на антиплагіат	01.06.2021	Виконано
9	Попередній захист кваліфікаційної роботи	02.06.2021	Виконано
10	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	03.06.2021	Виконано
11	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	10.06 – 14.06.2021	Виконано
12	Захист кваліфікаційної роботи	15.06.2021	Виконано

Здобувач _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Хильченко Н.О. Напрями підвищення економічної ефективності підприємства. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 051 «Економіка», Київ, НУХТ, 2021.

У першому розділі узагальнено теоретичні підходи до визначення змісту, значення та чинників, що впливають на економічну ефективність. Визначено методичні підходи до оцінки економічної ефективності.

У другому розділі проведено аналіз виробничо-господарської діяльності та здійснено оцінку фінансово-майнового стану, проаналізовано економічну ефективність ТДВ «Яготинський маслозавод». Здійснено оцінку економічної ефективності досліджуваного підприємства.

Третій розділ присвячений створенню напрямів щодо підвищення економічної ефективності на підприємстві.

Ключові слова: ефективність, ефект, економічна ефективність, підвищення ефективності, фінансові показники, фінансові результати

ABSTRACT

Khylchenko N.O Directions for increasing the economic efficiency of the enterprise. - Manuscript.

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 051 "Economics", Kyiv, NUHT, 2021.

The first section summarizes the theoretical approaches to determining the content, meaning and factors influencing economic efficiency. Methodical approaches to the assessment of economic efficiency are determined.

In the second section the analysis of production and economic activity is carried out and the estimation of a financial and property condition is carried out, the economic efficiency of TDV "Yagotinsky butter factory" is analyzed. The assessment of economic efficiency of the investigated enterprise is carried out.

The third section is devoted to the creation of areas for improving economic efficiency in the enterprise.

Key words: efficiency, effect, economic efficiency, efficiency increase, financial indicators, financial results.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКУ.....	5
1.1. Сутність та значення економічної ефективності підприємства.....	5
1.2. Система показників, що характеризують економічну ефективність підприємства.....	9
1.3. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.....	16
Висновки до розділу 1.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»	
2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	23
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».....	23
2.3. Оцінка фінансово-майнового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»	37
2.4. Аналіз економічної ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»	46
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	53
3.1. Шляхи підвищення економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод».....	53
3.2. Економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованого заходу.....	56
3.3. Вплив заходу на підвищення економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод»	64
Висновки до розділу 3.....	65
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми. Поняття «ефективність діяльності підприємства» в сучасних ринкових умовах займає одну з головних ролей, що сприяє подальшому функціонуванню та розвитку підприємств. В умовах високого рівня невизначеності, конкуренції, присутності різного роду кризових явищ, наявності різних політичних та економічних проблем в країні та через неузгодженість рішень в середині компанії, підвищення ефективності функціонування підприємства є першочерговим джерелом вирішення поставлених викликів. Необхідність підвищення та забезпечення ефективності підприємства полягає у формуванні нових цілей, засад та принципів діяльності, задоволення потреб споживачів та розширення своїх ринкових можливостей. Тому напроми підвищення ефективності діяльності підприємств – це, перш за все, інструмент раціонального використання ресурсів та потенціалу компанії.

Значний внесок в дослідження даної проблеми внесли багато видатних вчених-економістів : П. Друкер, М. Майєр, В.Г. Андрійчук, Е.Дж. Долан, Т.В. Гринько, Г.М. Калетнік, О.М. Калієва, Р. Макміллан, С. Брю, Дж. Гелбрайт, Я. Корнаї, К. Макконнелл, В. Парето, Д. Рікардо, П. Самуельсон, А. Сміт, Й. Шумпетер та інші

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування практичних рекомендацій щодо підвищення економічної ефективності підприємства.

Відповідно до сформованої мети в роботі поставлено та вирішено наступні завдання :

- досліджено теоретичні аспекти економічної ефективності підприємства;
- визначено основні методи оцінки економічної ефективності підприємства;
- проведено аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»;

- проведено аналіз економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- визначено основні напрямки підвищення економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- запропоновано захід для ТДВ «Яготинський маслозавод» для підвищення економічної ефективності підприємства.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є економічна ефективність підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних та практичних аспектів підвищення економічної ефективності підприємства.

Методологічною базою дослідження стали монографічні, навчальні та наукові видання, а також публікації в періодичних виданнях.

Інформаційною базою для проведення дослідження стали матеріали навчальних посібників та підручників, наукових статей, інтернет-джерел, дані фінансової звітності досліджуваного підприємства.

В роботі використанні наступні **методи дослідження**:

- системно-аналітичний – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з досліджуваної проблеми;
- статистико-економічний – для дослідження стану, динаміки та тенденцій господарської діяльності підприємства;
- метод аналізу і синтезу – для деталізації об'єкта дослідження;
- абстрактно-логічний – для формулювання висновків дослідження.

Структура роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Текстова частина (без бібліографії і додатків) викладена на 63 сторінках друкованого тексту і складає 24 таблиць, 10 рисунків. У додатках розміщена фінансова звітність об'єкта дослідження за 2016-2018 рр. Список використаних джерел включає 49 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКУ

1.1. Сутність та значення економічної ефективності підприємства

Ефективність управління - найважливіша якісна характеристика управління на всіх рівнях національної економіки.

Економічна ефективність передбачає використання принципу максимізації, який був визначений ще Ксенофонтом (430 – 355 рр. до н.е.), який при визначенні сутності економічної науки визначав, що «сутність цієї науки представляється нам тим, як люди можуть збільшити свої будинки (будинки в сенсі загальної сукупності їх майна) [1, с. 132].

Прагнення покращити максимальне використання ресурсів призводить до раціональної поведінки людей. Вона спрямована на досягнення максимальних результатів з існуючими обмеженнями [2]. Крім того, економічна ефективність підприємства повинна відповідати меті діяльності підприємства, його основним цілям. Якщо підприємство виробляє певні товари та послуги, його ефективність залежить від попиту на такі товари та послуги, рівня споживання товарів та послуг цільовими групами. Цей рівень споживання залежить від різних факторів, але досить суворо залежить від матеріальних факторів. Суспільне виробництво, як сукупність виробництв окремих підприємств, не в змозі задовольнити потреби всіх громадян.

Як зазначив Я. Корнаї, цитату якого можна зустріти в багатьох дослідженнях еволюції проблем розвитку суспільного виробництва та його ефективності «Суспільства, яке може задовольнити всі потреби всіх громадян, немає не лише в даний час, але й не буде й у перспективі, як би не зростав добробут, розвиток техніки та культури завжди сприятиме подальшому збільшенню матеріальних потреб» [3, с. 437]. Це підтверджує той факт, що нові технології, науково-технічний прогрес зменшують

залежність обмеженості ресурсів, але проблема підвищення ефективності використання ресурсів, управління виробництвом та подальшим розподілом споживчих товарів та послуг залишається актуальною.

А. Сміт в своїх фундаментальних працях не відокремлював категорію «ефективність», але зазначав, що «Однакове у всіх людей постійне й не зникаюче прагнення поліпшити своє становище – це початок, звідки впливає як суспільне та національне, так і приватне багатство» [4, с. 234]. Тобто прагнення досягнення стану ефективної роботи та позитивного результату своєї економічної діяльності – рушійний мотив будь-якого підприємства. Гіпотеза про раціональну поведінку людей припускає, що вони максимізують задоволення своїх потреб або корисність, підприємство – на різних фазах свого розвитку позиціонування та прибутку, а держава націлена на максимізацію суспільного добробуту [5, с. 15].

Еволюція поглядів вчених економістів змінювалась разом з розвитком економічної науки. В кінці 20-х років Г. Голбергом було здійснено визначення технічної ефективності в більшості фізичних, хімічних і біохімічних процесів шляхом виміру величин, які характеризують витрати й результати (як одномірні процеси) [6, с. 138]. Не дивлячись, що господарські процеси є багатовимірними, сутність ефективності розглядалась аналогічно. Багато з дослідників робить акцент на ефективності як результативності з цілеспрямованим поєднанням різних факторів. М.З. Бор зазначив, що ефективність будь-якого процесу означає його результативність, яка досягається на основі «використання природних умов доцільного й цілеспрямованого поєднання факторів. Еволюція теорії економічної ефективності свідчить про те, що її форми як результативності окремих факторів виробництва змінилися до визначення економічної ефективності як категорії, що характеризує досягнення мети з найменшими затратами суспільної праці та використання інших ресурсів.

Учені радянського періоду розглядали в першу чергу поняття ефективності виробництва, підвищення якої оцінювалось темпами

економічного розвитку [7, с. 22]. Але вже в той час було розпочато дослідження визначення соціально-економічної ефективності виробництва та її соціальних наслідків (тобто задоволення потреб персоналу, характер праці, використання вільного часу тощо) [8, с. 21; 9, с. 41]. Але, на нашу думку, запропоновані різними авторами визначення категорії ефективності виробництва та економічної ефективності мають суперечливий характер. Основні протиріччя виникають при визначенні поняття та змісту економічного та соціального аспекту економічної ефективності, кількості категорій ефективності, відмінності категорій ефективності тощо.

Існує десятки визначень поняття економічної ефективності діяльності підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення поняття ефективності з позиції різних вчених-дослідників

№	Автор	Тлумачення
1	2	3
1	Друкер П. [10]	Ефективність є не тільки зв'язком результату із наміченими цілями, а й результатом (ефектом) з точки зору оптимального використання ресурсів (виробничих, фінансових та ін.)
2	Покропивний С. Ф., Колот В. М. [11]	Ефективність — кількісне співвідношення показників результатів (ефекту) і витрат на їх (його) досягнення. В інвестиційній діяльності основним показником результатів є абсолютна величина приведенного грошового потоку, а витрат — обсяг інвестованого капіталу.
3	Коропецький І.С [12]	В регіональній політиці ефективність можна розуміти як просторовий розподіл ресурсів, з допомогою якого вдається отримати максимальний обсяг виробництва по країні загалом.
4	Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. та ін. [13]	Ефективність — це можливість використати найкращим чином те, що має суспільство у своєму розпорядженні для досягнення найкращого результату.

1	2	3
6	Самуельсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. [15]	Ефективність — відсутність втрат, або таке використання ресурсів, яке забезпечує максимально можливий рівень задоволення за даних факторів виробництва; технології
7	Руснак П. П., Жебка В.В., Рудий М.М., Чалий А.А. [16]	Економічна ефективність показує кінцевий корисний результат від застосування всіх виробничих ресурсів й визначається порівнянням одержаних результатів і витрат виробничих ресурсів. Ефективність виробництва є узагальнюючою економічною категорією, якісна ознака якої відображується у високій результативності використання засобів виробництва і праці.
8	Саблук П. Т. [17]	Ефективність підприємства ототожнюється з ефективністю виробництва та розглядається як ефективність виробничих потужностей та виробничих процесів

*Джерело: Сформовано автором на основі джерел [10-17]

Отже, ефективність – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами.

В наведеній таблиці багато авторів ототожнюють поняття ефекту та результату, що призводить до змішування сутності двох понять «ефективність» та «результативність». Питання чіткого визначення та розмежування понять ефективності та результативності діяльності підприємств знаходиться в процесі розгляду багатьох науковців. Вчені Г. Черевко та В. Лукаш зробили припущення, що досить часто поняття ефективності вживається як синонім результативності. Але якщо брати до уваги те, що результатом діяльності є продукт, який не задовольняє певних вимог, насамперед суспільних і не відповідає встановленим параметрам, а тому не має практичного застосування, одержаний результат не можна вважати ефективним, так само як не була б ефективною дана діяльність [23].

Економічна ефективність — це економічна категорія, яка кількісно визначається через відношення результату діяльності до витрат, що забезпечили одержання цього результату. Ефективність діяльності промислових підприємств оцінюється за допомогою визначення

ефективності використання ресурсного потенціалу: земельних, трудових ресурсів, матеріально-технічної бази, особливо в частині основних виробничих засобів, і визначається через мінімізацію витрат ресурсного потенціалу на виробництво одиниці якісної продукції. Ці показники головним чином викликані специфікою процесу виробництва, технікою, технологіями, організацією виробництва та праці, співвідношенням екстенсивних та інтенсивних факторів розвитку виробництва [24].

Як категорію виділяють дві групи факторів ефективності - якісні та кількісні. Якісні фактори відображають її логічний, теоретичний зміст, тобто сутність категорії. Кількісні фактори виявляють дію закону економії часу та ресурсів, а саме відображають скорочення часу, необхідного для досягнення виробничих цілей та оптимального використання ресурсів під час процесу відтворення та окремих його стадій в національній економіці, регіонах, галузях, підприємствах. Визначення економічної ефективності шляхом оцінки ефективності економічного процесу дозволяє "якісно охарактеризувати цей процес і відображає взаємозв'язок між впливом (наслідком) економічного процесу та відповідними витратами" [18].

1.2. Система показників, що характеризують економічну ефективність підприємства

Економічна ефективність відображає: ступінь використання матеріальних, фінансових, трудових, природних та інших ресурсів; отримання достатньої вартості при найменших витратах; досягнення максимального виробництва за рахунок використання адекватних ресурсів; вимірювання витрат на досягнення цілей.

Існують загальна (абсолютна) і порівняльна (відносна) ефективність. Загальна ефективність необхідна для оцінки та аналізу загальних економічних показників та ефективності на різних рівнях економіки (макро- і мікрорівні) протягом певного періоду часу і в динаміці для порівняння рівня

ефективності на підприємствах і в регіонах. Порівняльна ефективність розраховується і аналізується в разі обґрунтування, яке приймає виробничі і економічні, технічні та організаційні рішення, для вибору найкращого (оптимального) з альтернативних варіантів. Такий вибір проводиться на основі порівняння варіантів системи техніко-економічних показників, розрахунку періоду окупності або коефіцієнта ефективності додаткових капіталовкладень, величини економічного ефекту. Суть економічної ефективності на рівні її критеріїв конкретизується на основі класифікації економічного ефекту (результату), а також витрат і ресурсів [4].

Для правильного визначення найбільш важливих областей підвищення економічної ефективності підприємства необхідно сформулювати критерій і показники ефективності.

Система показників ефективності підприємства повинна забезпечувати всебічну оцінку використання всіх ресурсів підприємства і містити всі загальні економічні показники. Дуже важливо, щоб розрахунки ефективності виробництва здійснювалися безперервно: на етапах проекту плану – затвердження плану, як воно виконується.

В системі показників ефективності підприємства не всі вони мають таке ж значення. Існують основні і додаткові (диференційовані) показники. Якщо основні називаються узагальнюючими, то додаткові є функціональними, що характеризують будь-який конкретний аспект діяльності.

Для оцінки та аналізу економічної ефективності підприємства застосовуються диференційовані і узагальнюючі показники ефективності [6]. Диференційовані показники ефективності розраховуються як відношення обсягу випуску окремих видів витрат або ресурсів, або навпаки - витрати або ресурси для випуску. Для оцінки економічної ефективності в цілому підприємство застосовує узагальнені показники ефективності. Ці показники дозволяють більш повно і взаємопов'язане враховувати багато факторів і компоненти, які впливають на рівень і динаміку ефективності.

Ефективність організації виробництва оцінюється комплексно, відповідно до показників двох блоків. Перший блок включає економічні показники (табл.1.2.).

Таблиця 1.2

Економічні показники ефективності організації виробництва

№	Показник	Визначення
1	Результативність	здатність досягати встановлених зовнішніх цілей, прагнучи забезпечити відповідність всіх його організаційних рішень і дій критеріям, встановленим зовнішнім середовищем. У центрі уваги організації – постійний пошук нових можливостей для створення нових видів продукції, інвестицій, коригування їх внутрішнього середовища для зовнішніх умов і умов діяльності на майбутнє.
2	Продуктивність	це кількість продуктів, вироблених на певний період на одного працівника, або вартість робочого часу на одиницю продукції. Продуктивність праці характеризує ефективність праці в матеріальному виробництві. Це не тільки один з найважливіших показників ефективності виробництва, а й показник з великою економічною і соціальною значимістю на макрорівні. Продуктивність праці підвищується в результаті технологічних змін, використання більш складного обладнання, використання нових методів праці і не завжди вимагає підвищення заробітної плати. Показники, що визначають рівень продуктивності праці, враховують, як зміна фактичної продуктивності, так і інтенсивність праці.
3	Рентабельність	це величина, що показує, скільки грошей вкладено у виробництво або продаж товарів (послуг) і скільки прибутку отримано. Таким чином, термін рентабельність в широкому сенсі слова означає прибутковість.
4	Екологічна сумісність	Для сучасного виробництва показана вимога застосування екологічно чистих технологій. Забруднення навколишнього середовища є одним з важливих показників неефективності промислового підприємства.
5	Енергоємність	Будь-яка продукція підходить до ідеалу, якщо споживається мінімум енергії. Тому індикатор витрат енергії, витрачених в технологічному процесі, вказує на ефективність всього виробництва в цілому

*Джерело: сформовано автором на основі [4]

Трудомісткість величина, зворотна показнику продуктивності живого праці, визначається як співвідношення праці, витраченого в сфері матеріального виробництва до загального обсягу виробленої продукції:

$$t = \frac{T}{Q} \quad (1.1)$$

де: t - трудомісткість виготовлення одиниці продукції;

T - робочий час, який витрачено на виробництво певної кількості;

Q - кількість випущеної продукції.

Матеріаломісткість продукту розраховується як відношення вартості сировини, матеріалів, палива, енергії та інших предметів праці до валового продукту. Інтенсивність матеріалу продукції підприємства визначається як відношення матеріальних витрат до загальної продукції:

$$m = \frac{M}{Q} \quad (1.2)$$

Де: M - загальний обсяг матеріальних витрат на виробництво продукції в вартісному вираженні;

Q - загальний обсяг виробленої продукції.

Місткість продукту називають показником середньої вартості основних виробничих засобів підприємства до загального обсягу виробленої продукції:

$$f = \frac{F}{Q} \quad (1.3)$$

де F - середня вартість основних виробничих засобів;

Q - загальний обсяг виробленої продукції.

Також активно використовується показник віддачі ОЗ, зворотній показники показнику місткості ОЗ.

Рівень рентабельності залежить насамперед від суми прибутку і від суми витрат і ресурсів. Прибуток на ринку є кінцевою метою і рушійною силою виробництва на підприємстві. Оптимальним доповненням до показника прибутку буде розподіл, в тому числі питома вага збільшення прибутку, отриманий шляхом зниження собівартості. Слід також зазначити, що з формуванням цивілізованих ринкових відносин у підприємства буде тільки один спосіб збільшити прибуток - збільшення виробництва, скорочення собівартості продукції [20].

Рентабельність – комплексний, інтегральний показник економічної ефективності виробничої і господарської діяльності підприємства. Рентабельність показує абсолютну або відносну (у відсотках) суму прибутку,

отриману за 1 грн. поточних витрат або 1 грн. використаних ресурсів (фіксовані виробничі активи, оборотний капітал, власний і позиковий капітал).

При аналізі рентабельності в першу чергу необхідно оцінити рентабельність видів діяльності, для чого розраховуються такі показники:

1. Рентабельність операційної діяльності, яка показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності з однієї гривні операційних витрат.

Рентабельність операційної діяльності розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат за формулою [21, с. 36]:

$$P_{од} = \frac{\text{ФРОД}}{C + АВ + ВЗ + ІОВ} \times 100\% , \quad (1.4)$$

де: ФРОД – фінансовий результат від операційної діяльності,

С – собівартість реалізованої продукції,

АВ – адміністративні витрати,

ВЗ – витрати на збут,

ІОВ – інші операційні витрати

2. Коефіцієнт загальної рентабельності - показує розмір чистого прибутку з однієї гривні чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) [21, с. 37]:

$$P_{заг} = \frac{ВП}{ЧД} \times 100\% \quad (1.5)$$

де ВП – величина валового прибутку, отриманого підприємством;

ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції.

Основними показниками, які характеризують ефективність використання ресурсів підприємства, є: коефіцієнт рентабельності активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність залученого капіталу, рентабельність витрат, рентабельність продажу.

Другий блок ефективності організації виробництва включає суб'єктивні (психологічні, фізіологічні, соціально-психологічні) показники.

1) Трудова, духовна і соціальна діяльність співробітників. Діяльність людей в духовній сфері визначається не тільки рівнем їх професійних навичок, але перш за все їх творчим відношенням до справи, участю в раціоналізації. Громадська діяльність проявляється в участі в суспільно-політичному житті країни, в соціальних рухах, в розвитку нових економічних умов. Індикатор активності показує рівні психофізичної і соціально-психологічної життя співробітників. Рівень психофізичної активності оцінюється головним чином з точки зору витрат енергії працівника і соціально-психологічного рівня відповідно до такими параметрами, як факт трудової, духовної або соціальної активності;

- час, що витрачається на цю діяльність;
- прояв ініціативи в праці, пізнанні або соціальну поведінку.

2) Задоволення роботою. Це показник особистого ставлення людини до його роботи і членам групи.

3) Відносна стабільність організації. У кожній групі формується центр кадрів, навколо якого зосереджена інша частина персоналу. Індикатор стабільності пов'язаний з показником плинності кадрів. Певний рівень плинності кадрів є нормальним явищем для кожної організації. Якщо група була абсолютно стабільною протягом тривалого часу, вона зберігається, вона негативно впливає на її розвиток, відносини людей, розвиток нових ідей і т.д. Тому ми говоримо про відносну стабільність організації, маючи на увазі важливість і необхідність певного обороту персоналу.

4) Спрацьованість організації. Цей показник характеризує стабільність і силу міжособистісних взаємодій. З його допомогою оцінюється психологічний стан системи функціональної взаємодії співробітників. Гармонія людей в групі говорить про добре організованих організаційних і психологічних механізмах їх діяльності і є передумовою згуртованості і сумісності членів організації.

Вищевказані показники мають обмежене застосування, і всі вони, крім показника рентабельності, не дають повної, всеосяжної картини економічної ефективності виробництва і витрат, але характеризують лише використання певного типу ресурсів.

Аналітична інформація за показниками діяльності призначена для виявлення, аналізу, уточнення резервів зростання прибутку, підвищення рівня рентабельності при вираженому поліпшенні якості обслуговування покупців. В результаті аналізу проходять повну перевірку ступінь проходження планових показників по товарообігу, доходів, витрат, вивчають їх динаміку розвитку за певні періоди, виявляється вплив факторів на фінансові підсумки діяльності компанії, визначаються резерви їх зростання, особливо прогнозні. Однією з основних завдань оцінки є також вивчення економічної раціональності та ефективності розподілу та використання прибутку.

Комплексний підхід до виявлення кінцевих результатів діяльності підприємства дозволяє найбільш повно оцінити результати діяльності компанії в цілому і оцінити ефективність діяльності, а також допомагає прийняти грамотне, адекватне і необхідне для підприємства в даний момент, управлінське рішення.

Розглянемо питання ефективності діяльності підприємства на рівні підприємства та власника бізнесу. Оцінку ефективності діяльності підприємства пропонуємо проводити за наступним алгоритмом (рис. 1.1).

Слід зазначити, що цілі та напрямки діяльності кожне підприємство визначає рівень стратегічного планування.

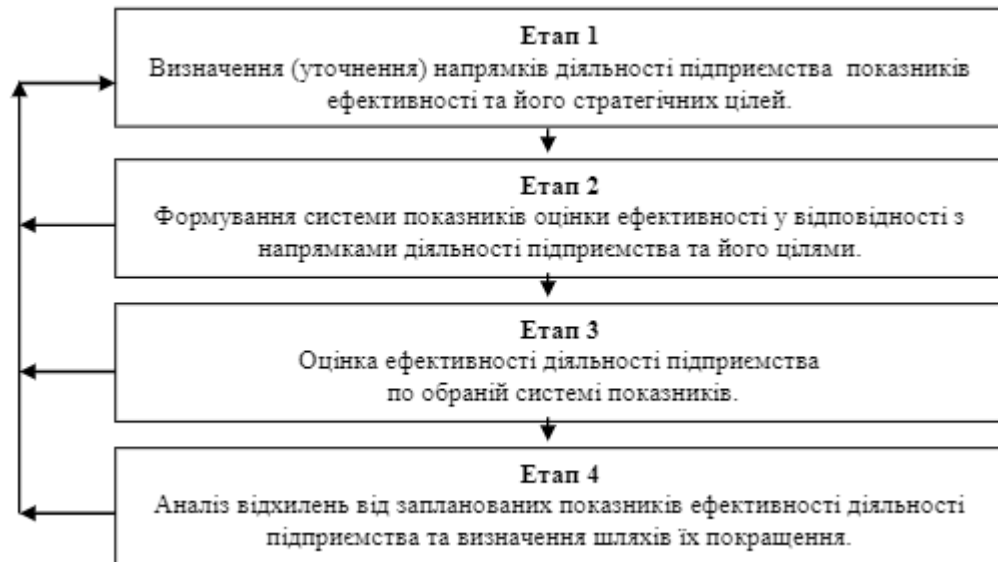

Рис. 1.1. Алгоритм оцінки ефективності діяльності підприємства

*Джерело: [31]

Цілі можуть бути довгостроковими та короткостроковими, і це суттєво впливає на систему показників ефективності. Це може бути, наприклад максимізація прибутку чи зменшення поточних витрат або збереження існуючих ринкових позицій чи доступ до нових сегментів ринку [31].

1.3. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства

З появою ринково-орієнтованої економічної системи та досконалих конкурентних відносин між суб'єктами господарювання України потрібно створити провідний та керований організаційно — економічний механізм, здатний до стабільності та, що найголовніше, ефективного та високорентабельного функціонування структурних підрозділів, економічні, промислові підприємства та інтенсивна мобілізація репродуктивних процесів як на місцевому, так і на глобальному рівнях.

З цих причин важливим завданням має бути пошук ефективних шляхів підвищення ефективності роботи промислових підприємств. Першим кроком у вирішенні проблеми є визначення чіткої класифікації. Усі фактори, що впливають на ефективність роботи промислових підприємств, можна

зменшити у трьох напрямках:

1) управління витратами та ресурсами (заходи щодо збільшення поточної виробничої діяльності компанії: економія на затратах праці, енергоспоживання, капіталомісткість, зменшення матеріаломісткості тощо);

2) розвиток та вдосконалення виробничої та іншої діяльності (більш швидке впровадження результатів НТП у практичну діяльність підприємства, розробка організаційних та виробничих систем управління, організаційних форм і методів, поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції, забезпечення всіх видів діяльності сучасними вимогами);

3) розвиток системи управління підприємством та всією його діяльністю (визначення місця впровадження в систему управління. При цьому повинна враховуватися інфраструктура внутрішньої (фактори, якими можна керувати на рівні підприємства) та зовнішніх факторів, повинні бути задіяні інституційні механізми для забезпечення належних передумов для розробки ефективних державних економічних та соціальних програм розвитку [22].

Проведений аналіз функціонування промислових підприємств дозволив сформулювати перелік чинників, які безпосередньо здійснюють вплив на ефективність та результативність їх діяльності, і дозволив згрупувати їх в наступні:

— *економічні* (визначають стан розвитку фінансово-кредитної системи, рівень відсоткових ставок, рівень податкового навантаження, інвестиційний клімат, рівень конкуренції). Дані чинники здійснюють вплив на підприємства в короткостроковий період, вони є найсуттєвішими для підвищення ефективності і результативності поточної діяльності підприємства;

— *технологічні* (визначають рівень розвитку технологій, стан виробничої бази, стан інноваційного розвитку підприємства). Здійснюють вплив на підприємства в довгостроковій перспективі, вони є внутрішніми, їх використання залежить виключно від управлінських рішень;

— *організаційні* (визначають рівень розвитку інфраструктури, співпрацю з науково-дослідними установами, залучення нових управлінських технологій, співпрацю підприємств з органами місцевої влади);

— *соціальні* (визначають розвиток соціальної інфраструктури, рівень освіти, кваліфікацію та стан здоров'я кадрів, умови праці, рівень купівельної спроможності населення). Ці чинники впливають на соціальну атмосферу в суспільстві, впевненість у майбутньому, що в свою чергу впливає на продуктивність праці;

— *політичні* (визначають політичні рішення держави, щодо входження до різних економічних союзів, митних просторів, чи введення мит, квот і ліцензій на експорт-імпорт певної продукції). Здійснюють макроекономічний вплив, суттєво впливають на існування підприємств в цілому;

— *природно-екологічні* [25].

Можна виділити такі заходи підвищення ефективності діяльності промислового підприємства :

1. удосконалення методів планування та контролю;
2. підвищення ступеня використання наявної техніки та обладнання, запровадження нового покращеного обладнання;
3. удосконалення системи управління на підприємстві;
4. прискорене запровадження результатів НТП та організаційного прогресу в практичну діяльність підприємства;
5. удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності підприємства, її планування та мотивації;
6. підвищення якості та конкурентоспроможності виробленої продукції;
7. удосконалення та постійне коригування всіх видів діяльності для забезпечення їх вимогам сучасності та інші.

Ефективність діяльності промислових підприємств слід розглядати не

лише з точки зору отриманих результатів, а й щодо відповідних чинників впливу на даний вид діяльності та напрямів її вдосконалення для подальшого покращення загального рівня ефективності промислового підприємства [26].

Відповідно рекомендації, щодо покращення ефективності діяльності промислових підприємств полягають в управлінні витратами і ресурсами, тобто проведенні заходів щодо підвищення поточної виробничої діяльності підприємства (економія витрат живої праці, зменшення енергоємності, фондомісткості, матеріаломісткості тощо), розвитку та вдосконаленні виробництва (прискорене впровадження результатів НТП в практичну діяльність підприємства, удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності, підвищення якості та конкурентоспроможності виробленої продукції, забезпечення всіх видів діяльності вимогам сучасності), вдосконаленні системи управління підприємством та всіма видами його діяльності (визначення місця реалізації в системі управління діяльністю) [27].

Головною метою будь-якої підприємницької діяльності є досягнення економічного ефекту у вигляді прибутку. На сьогоднішній день в Україні за умов реформування економіки спостерігається тенденція до значного зниження рівня рентабельності виробництва, що означає збитковість багатьох промислових підприємств. Спираючись на дані фактори управління підприємством вимагає вдосконалення методів оцінки і прогнозування власного прибутку. За більшої уваги до цієї економічної категорії, підприємство здатне до ефективнішого функціонування [28].

Планування прибутку визначає процес розробки системи заходів щодо забезпечення його формування в необхідному обсязі й ефективне використання відповідно до завдань розвитку підприємства в майбутньому періоді [29].

Вдосконалення системи управління витратами спрямоване на постійний пошук і виявлення резервів економії ресурсів, нормування їх витрат, планування, облік та аналіз витрат за їх видами, стимулювання

ресурсозбереження та зниження витрат з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності промислового підприємства [30].

Між економічною та соціальною ефективністю виробництва існує тісний взаємозв'язок. Економічна ефективність є матеріальною основою вирішення соціальних проблем.

Основним джерелом і визначальним чинником зростання ефективності діяльності є працівники — керівники, менеджери, спеціалісти, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їхньої праці багато в чому зумовлюються дійовим мотиваційним механізмом на підприємстві (в організації), підтриманням сприятливого соціального мікроклімату в трудовому колективі [31].

Рівень ефективності діяльності підприємства залежить також від зовнішніх та внутрішніх чинників. До зовнішніх слід віднести:

- державну і соціальну політику (діяльність владних структур, законодавство, фінансові інструменти, економічні нормативи);
- інституційні механізми (дослідні і навчальні центри, інститути, асоціації);
- інфраструктуру (інноваційні фонди, комерційні банки, фондові біржі, інформаційні мережі, транспорт, торгівлю);
- структурні зміни в суспільстві та економіці (в сфері технологій, наукових досліджень, в складі персоналу за ознаками освіченості та кваліфікації) [31].

В окремий показник було виділено якість продукції, що виробляє підприємство. В умовах ринкової економіки якість продукції являється основним критерієм конкурентоспроможності на ринку, тож є важливим показником ефективності. За рахунок підвищення якості продукції, зниження втрат при збиранні, транспортуванні й зберіганні можна підвищити рівень її реалізації та збільшити обсяг грошових надходжень на 25-30% [31].

Отже, основними напрямками підвищення ефективності виробництва є підвищення технічної безпеки виробничих потужностей, вдосконалення

організації виробництва та роботи, оптимізація обсягу та структури виробництва, раціональне використання трудового потенціалу компанії та забезпечення заохочення працівників.

Оцінка ефективності того чи іншого підходу до побудови асортиментної стратегії повинна ґрунтуватися, в першу чергу, на обчисленні можливого приросту прибутку, отриманого в зв'язку зі зміною асортименту продукції, що реалізовується. Відповідно до цього, розширення асортименту може відбуватися на декількох рівнях:

- Збільшення позицій однорідних товарів: виробництво нових сортів, зміна упаковки, розфасовки, конфігурації і т. д. Вже освоєної продукції;
- Впровадження різнорідних продуктів: розвиток нових товарних напрямків: диверсифікація;
- Просування абсолютно нових продуктів, що не мають аналогів;
- Комбінація дій: проведення асортиментних змін на двох або трьох рівнях одночасно.

Характеристику доцільності виходу на той чи інший рівень розширення асортименту необхідно розглядати з позиції потреби нових науково-дослідних розробках і додаткового фінансування.

Висновки до розділу 1

У представленому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто та проаналізовано різні теоретичні і практичні підходи до визначення категорії «економічна ефективність» та розглянуто різні її види. Представлено основні фактори впливу на економічну ефективність підприємства та розкрито їх сутність.

Економічна ефективність — це економічна категорія, яка кількісно визначається через відношення результату діяльності до витрат, що забезпечили одержання цього результату.

Для оцінки рівня ефективності підприємства використовується

система показників, що характеризують ефективність використання окремих елементів затрат і ресурсів: трудомісткість, матеріаломісткість, місткість основних засобів продукції, а також система обернених до них показників, що характеризують вихід результату з одиниці ресурсів: продуктивність праці, матеріаловіддача, віддача основних засобів.

Проблема підвищення ефективності виробництва та ефективності діяльності підприємства в цілому полягає у забезпеченні максимально можливої віддачі від кожної одиниці витраченого трудового, матеріального та фінансового ресурсу. Основними чинниками, що підвищують ефективність бізнесу, є вдосконалення технічних стандартів, удосконалення управління, виробництва та організації праці, зміна обсягу та структури виробництва, поліпшення якості природних ресурсів та багато іншого. Тільки вміле використання всієї системи цих факторів може забезпечити достатнє підвищення ефективності виробництва.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

Історія Яготинського маслозаводу почалася з 1956 року, коли він був створений як підприємство з переробки молока та вершків. До 2006 року завод існував самостійно, а потім приєднався до групи компаній «Молочний Альянс» й зазнав суттєвої реконструкції та технічного переоснащення [32].

АТ «Молочний альянс» – компанія з централізованою структурою управління фінансами, закупівлями, маркетингом, виробництвом, логістикою та продажами. До складу якої входять підприємства з виробництва сирів, цільномолочної та кисломолочної продукції, підприємства зі збору та обробки молока та молочної продукції, а також компанії, які здійснюють реалізацію продукції в Україні та за кордоном групу компаній, що об'єднує підприємства з виробництва і збуту сирів і цільномолочної продукції. До складу холдингу входять 9 підприємств: Пирятинський, Баштанський, Городенківський, Згурівський, Тростянецький, Новоархангельський сирзаводи, Золотоніський 47 маслоробний комбінат, Яготинський маслозавод, Варвасирзавод та компанії «Еталонмолпродукт» і торговий дім «Еталон». Продукція підприємств холдингу випускається під торговими марками «Молочний шлях», «Славія», «Здорово», «Яготинське» [33].

«Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції.

Юридична адреса ТДВ «Яготинський маслозавод» – Україна, Київська область, Яготинський район, м. Яготин, вул. Шевченка, б. 213.

На сьогодні Яготинський маслозавод випускає 36 видів молочної продукції під ТМ «Яготинське»: масло, молоко, сметану, кефір, ряжанку, термостатну молочну продукцію, м'які і кисломолочні сири, йогурти, ноу-хау

підприємства – питну закваску з наповнювачами та без них, а також новинки: функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці, Велике молоко та кефір (рис.2.1).

Рис. 2.1. Логотип ТДВ «Яготинський маслозавод»

*Джерело: [33]

Гордістю підприємства також є унікальний кисломолочний продукт — закваска «Яготинська» з підвищеним вмістом спеціально підібраних корисних молочнокислих бактерій. Яготинський маслозавод першим розробив і налагодив випуск готових до вживання заквасок, створивши нову товарну категорію на українському молочному ринку. Про стрімкий розвиток категорії заквасок свідчить постійне зростання обсягів виробництва та реалізації цього продукту на підприємстві (з 300 до 30 000 літрів на добу за десять років існування закваски) [33].

Також під ТМ «Яготинське» виготовляють нові асортиментні позиції, такі як: сир «Домашній», термостатна продукція (простокваша, ряжанка, сметана з печі), Геролакт і Какао, що стало можливим завдяки установці нового обладнання на підприємстві.

З метою поліпшення якості продукції на Яготинському маслозаводі встановлено сучасне високотехнологічне обладнання закритого циклу від світових виробників, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини і закінчуючи фасуванням готової продукції. Це гарантує безпеку і якість продукту.

З моменту заснування підприємства продукція ТДВ «Яготинський маслозавод» високо оцінюється на загальнодержавному рівні та має багато нагород і дипломів [33].

Компанія знаходиться в безперервному пошуку нових прогресивних рішень і нових продуктів. Впроваджуються інноваційні технології, постійно удосконалюються принципи управління бізнесом, зокрема всі найбільші заводи сертифіковані за міжнародними стандартами управління та контролю якості ISO 9000 та HACCP, що дозволяє підприємствам Групи компаній «Молочний Альянс» відповідати сучасним вимогам ринку.

У 2015–2017 роках під ТМ «Яготинське» було випущено низку унікальних продуктів: «Айран», «Турецький йогурт», «Закваска PRO», «Какао на молоці», «Геролакт» [33].

Успішний розвиток компанії протягом усіх років обумовлено чітким дотриманням пріоритетів, визначених на початку діяльності компанії з прицілом на майбутнє:

- турботою про здоров'я своїх споживачів, а значить, і про здоров'я всієї нації;
- натуральністю продукції та її високою якістю;
- постійним оновленням технологічних процесів та обладнання.

ТДВ «Яготинський маслозавод» чітко дотримується філософії « Ми піклуємося про здоров'я українського народу, випускаючи для українців натуральні якісні молочні продукти за доступними цінами» [33].

З метою покращення якості продукції на ТДВ «Яготинський маслозавод» встановлено сучасне високотехнологічне обладнання світових виробників закритого циклу, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини та закінчуючи фасуванням готової продукції. Це гарантує безпеку і якість продукту [33].

Продукція компанії пропонується до продажу у багатьох великих торговельних мережах України: «АТБ-маркет», «Сільпо», «Новус», «Велика Кишеня», «Метро», «Караван», «Фуршет», «Еко-Маркет», «Таврія»,

«Віртус», «Варус», «Копійка», «Фоззі», «Обжора», «Експансія», «Фреш» та інших [50].

Організаційна структура управління представляє собою сукупність певним чином пов'язаних між собою управлінських ланок. Вона характеризується кількістю органів управління, порядком їх взаємодії та функціями, які вони виконують [34].

Головне призначення організаційної структури - забезпечити ефективну діяльність управлінського персоналу. До його складу на підприємстві входять: керівник підприємства, керівники підрозділів, фахівці, обслуговуючий персонал (технічний). В рамках структури управління протікає управлінський процес (рух інформації і прийняття управлінських рішень), між учасниками якого розподілені задачі і функції управління, а отже - права і відповідальність за їх виконання. З цих позицій структуру управління можна розглядати як форму розподілу і кооперації управлінської діяльності, в рамках якої відбувається процес управління, направлений на досягнення наміченої цілі [34].

Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод» функціонального типу. Кожен відділ має власного керівника, який спеціалізується на окремих управлінських функціях, що виконують відповідні спеціалісти.

За кожним відділом закріплені певні функціональні обов'язки, за виконання яких і відповідає керівник відділу, що в свою чергу звітує перед директором ТДВ «Яготинський маслозавод».

Організаційну структуру ТДВ «Яготинський маслозавод» відображено на рис. 2.2.

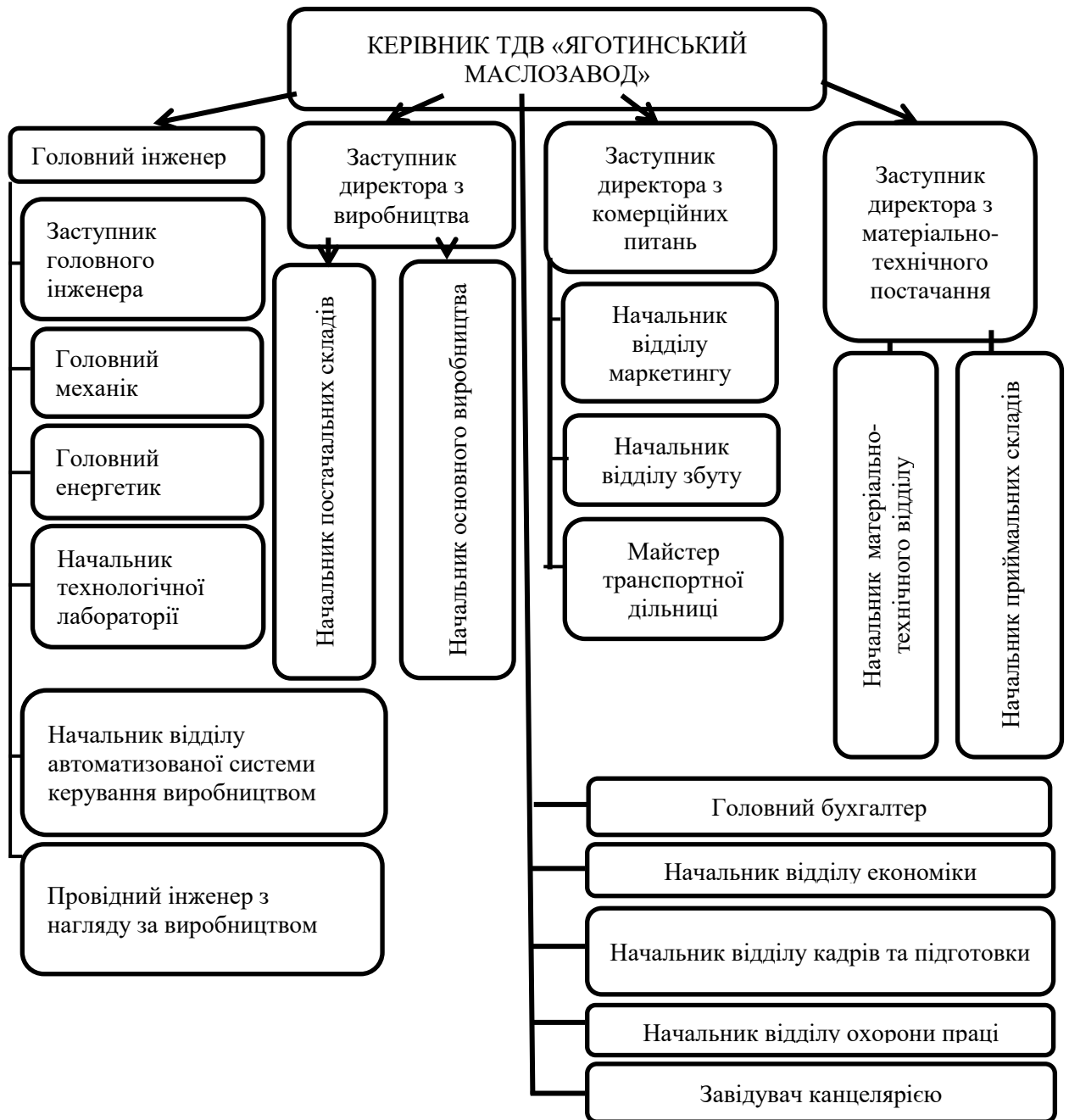

Рис. 2.2. Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод»

*Джерело: Сформовано автором на основі даних підприємства

Виробнича структура ТДВ «Яготинський маслозавод» складається з фасаду, лабораторії та 5 цехів:

1. приймально-апаратний цех. Відділення приймання молока;
2. приймально-апаратний цех;
3. цех з виготовлення та пакування. Дільниця з ферментації

кисломолочної продукції;

4. цех виготовлення та пакування. Лінії фасування в ПЕТ пляшку;

5. цех виготовлення та пакування. Лінії фасування в Пюр-Пак.

У вказаних підрозділах молоко проходить усі виробничі стадії від прийому до контролю якості готової продукції (рис. 2.3)

Рис. 2.3. Схема послідовності процесів виробництва продукції у ТДВ «Яготинський маслозавод»

*Джерело: Сформовано автором на основі даних підприємства

Основні види економічної діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»:

- перероблення молока;
- виробництво масла та сиру;
- оптова торгівля молочними продуктами [37].

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Політика ТДВ «Яготинський маслозавод» ґрунтується на принципі «виготовляємо лише натуральний продукт із натуральної сировини». Уся

продукція відповідає вимогам українського законодавства стосовно якості та 48 безпечності харчових продуктів, усі технологічні процеси сертифіковані у відповідності до вимог та стандартів HACCP й ISO [33].

Формування програми виробництва здійснюється з урахуванням необхідних ресурсів, рівня техніки та технології виробництва. Саме тому для проведення повного аналізу господарської діяльності підприємства необхідно провести оцінку обсягів виробництва продукції підприємством (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

**Обсяги виробництва продукції ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016-2018 рр.**

№	Основний вид продукції	Обсяги виготовлення продукції						Відхилення			
		2016 рік		2017 рік		2018 рік		Абсолютне, (+/-)		Відносне, %	
		У натуральній формі, тонн	У % до всієї виготовленої продукції	У натуральній формі, тонн	У % до всієї виготовленої продукції	У натуральній формі, тонн	У % до всієї виготовленої продукції	Абсолютне 2018 до 2016, (+/-)	Абсолютне 2018 до 2017, (+/-)	Відносне 2018 до 2016, %	Відносне 2018 до 2017, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Молоко питне	48516	63,78	48811	65	48433	54,9	-83	-378	-0,17	-0,77
2	Кисломолочна продукція	24035	31,60	23078	30,7	25708	29,1	1673	2630	6,96	11,40
3	Сирно-творожна продукція	3516	4,62	3227	4,3	7866	8,9	4350	4639	123,72	143,76
4	Всього	76067	100	75116	100	82007	92,9	5940	6891	7,81	9,17

*Джерело: складено на основі фінансової звітності підприємства

Згідно даних табл. 2.1 можна зробити висновок, що у 2018 році в порівнянні із 2017 обсяг виробництва продукції в цілому зріс на 6891 тонн, або на 9,17% у найбільшій мірі за рахунок зростання виробництва сирно-творожної продукції на 143,76 %.

У порівнянні до 2016 року обсяг виробництва продукції у 2018 році зріс на 7,81% або на 5940 т. і становив 82 007 тонн. Помітна позитивна динаміка змін за умови якщо уся продукція знайде свого споживача.

Важливу роль у процесі виробництва відіграють основні засоби.

Особливості їх відтворення в умовах ринкової економіки обумовлює особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів. Для оцінки стану та руху основних засобів доцільно провести аналіз їх структури та динаміки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка та структура активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 - 2018 рр.

Види активів	2016 рік		2017 р		2018 р		Відхилення			
	тис. грн.	пит. вага	тис. грн.	Пит. вага	тис. грн.	пит. Вага	Абсолютне (+/-)		Відносне, %	
							2018 до 2016	2018 до 2017	2018 до 2016	2018 до 2017
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Необоротні активи	174075	26,14	294181	30,61	366209	30,07	192134	72028	110,37	24,48
нематеріальні активи	586,5	0,09	2498	0,26	-	-	-	-	-	-
основні засоби	168836	25,35	214122	22,28	288984	23,73	120148	74862	71,16	34,96
Оборотні активи	491970	73,86	666776	69,39	851741	69,93	359771	184965	73,13	27,74
Активи всього:	666045	100,00	960957	100	1217950	100	551905	256993	82,86	26,74

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Із табл. 2.2. помітно, що у 2018 році в структурі активів переважають оборотні активи із часткою у 69,9 %, це свідчить, що структура активів мобільна, а це сприяє прискоренню оборотності засобів підприємства.

У 2017 році частка оборотних активів (30,61%) переважала частку необоротних активів (69,39%).

У 2016 році ситуація була відповідною: частка необоротних активів становила 26,14%, а оборотних активів 73,86%. У 2018 році помітне значне

зростання оборотних активів (на 24,48 %) та значне зростання необоротних активів (24,48 %), що є позитивною динамікою змін (рис. 2.1).

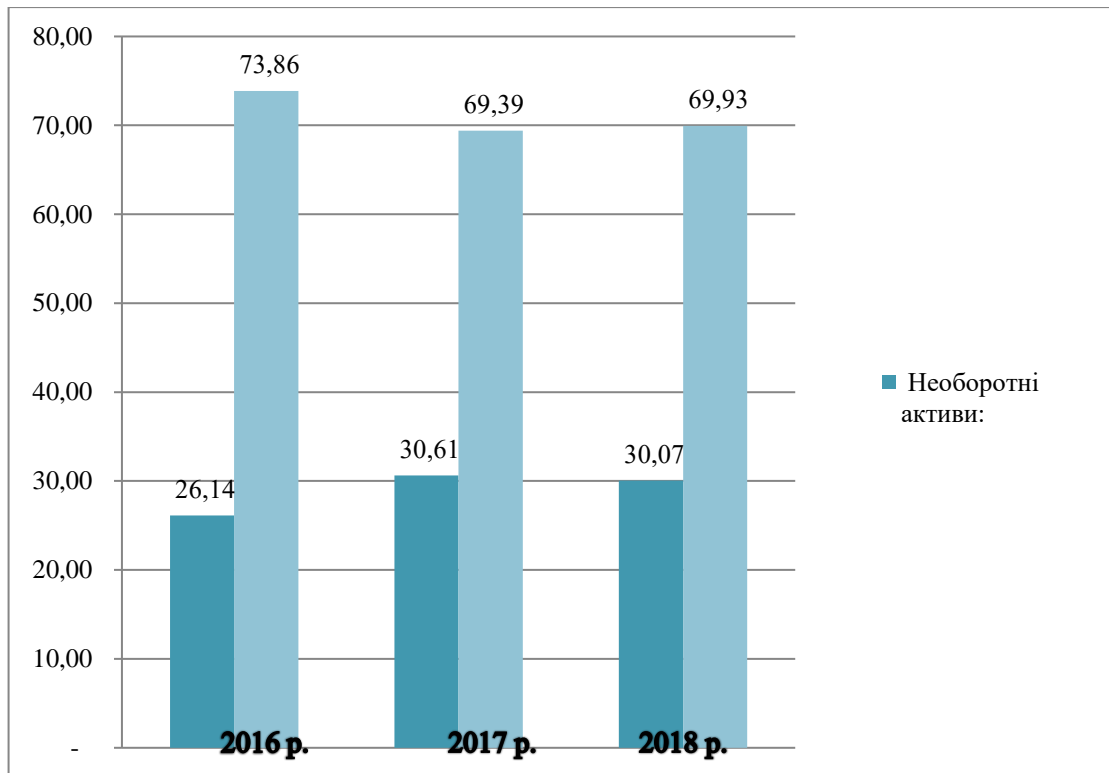

Рис. 2.1. Структура активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр., %

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

У 2018 році помітне значне зростання оборотних активів (на 24,48 %) та значне зростання необоротних активів (24,48 %), що є позитивною динамікою змін.

Проведемо аналіз основних засобів, їх динаміки та структури. Для цього виконаємо аналіз відповідно до класифікації основних засобів (табл. 2.3).

Згідно з табл.2.3 ТДВ «Яготинський маслозавод» не має орендованих основних засобів у жодному з періодів.

У 2018 році найбільше зросла вартість інших основних засобів на 194,34 % у порівнянні із 2017 р. та транспортних засобів (на 106,23 %). Найменше зросла вартість будівель та споруд, що може свідчити про їх реконструкцію, але не про збільшення виробничих підрозділів.

**Динаміка та структура основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016-2018 рр. (за залишковою вартістю)**

Найменування основних засобів	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Відхилення			
	тис. грн.	пит. вага	тис. Грн.	пит. Вага	тис. грн.	пит. вага	Абсолютне, тис. грн.		Відносне, %	
							2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Виробничого призначення	168672	100	214122	100	288984	100,00	120312	74862	71,33	34,96
будівлі та споруди	46185,5	27,38	58552	27,35	69176	23,94	22990,5	10624	49,78	18,14
машини та обладнання	116484,5	69,06	141053	65,88	177766	61,51	61281,5	36713	52,61	26,03
транспортні засоби	958	0,57	787	0,37	1623	0,56	665	836	69,42	106,23
земельні ділянки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші	5208	3,09	13730	6,41	40419	13,99	35211	26689	676,09	194,38
Всього:	168672	100	214122	100	288984	100	120312	74862	71,33	34,96

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

У порівнянні із 2016 роком вартість основних засобів зросла на 71,33% або на 120 312 тис. грн. Найбільшою мірою зросла вартість інших основних засобів, в найменше зросла вартість будівель та споруд.

Розглянемо більш детально динаміку складу основних засобів підприємства (рис. 2.4).

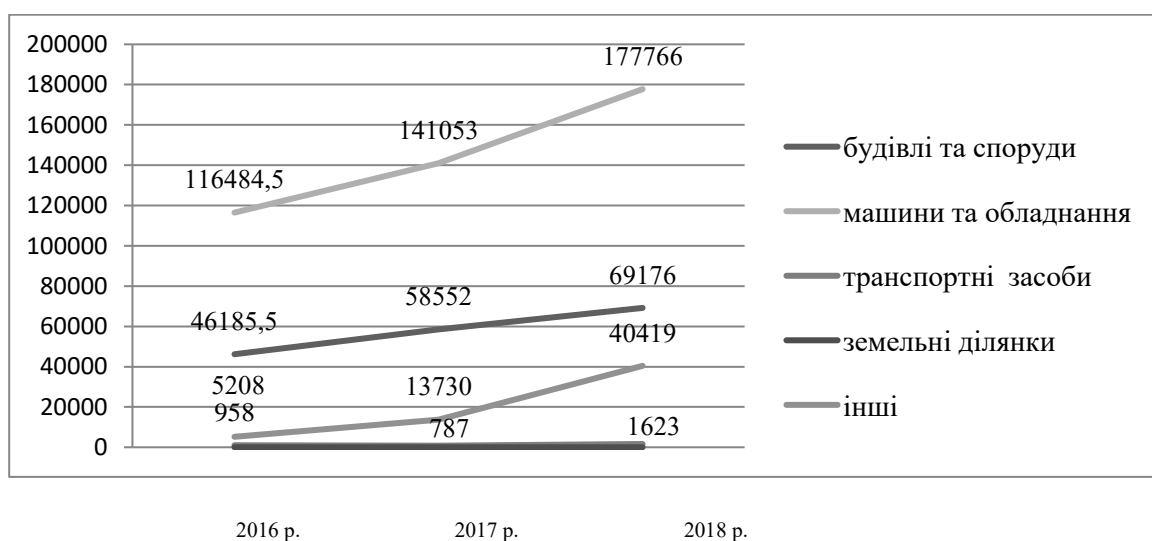

Рис. 2.4. Динаміка зміни вартості основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр., тис. грн

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Відсутність земельних ділянок у складі основних засобів є типовою ситуацією для українських виробників.

Найбільшу частку у структурі основних засобів займають машини та обладнання та будівлі та споруди.

Явні зміни у складі основних засобів відсутні. Їх частки у 2016, 2017 та 2018 рр. наближено однакові.

Розглянемо елементний склад та структуру обігових коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» (табл. 2.5)

Таблиця 2.5

**Елементний склад та структура обігових коштів ТДВ «Яготинський
маслозавод»**

Актив	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Відхилення			
	тис. грн.	пит. Вага	тис. грн.	пит. Вага	тис. грн.	пит. Вага	Абсолютне, +/-		Відносне, %	
							2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Запаси	104155	19,98	122105	18,31	111350	13,07	7195	-10755	6,91	-8,81
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги	212497	40,77	285378	42,80	315882	37,09	103385	30504	48,65	10,69
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів виданими авансами	3675	0,71	8154	1,22	8745	1,03	5070	591	137,96	7,25
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	151493	29,07	233296	34,99	380464	44,67	228971	147168	151,14	63,08
Інша поточна дебіторська заборгованість	5351	1,03	418	0,06	913	0,11	-4438	495	-82,94	118,42
Гроші та їх еквіваленти	34704	6,66	13430	2,01	33152	3,89	-1552	19722	-4,47	146,85

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Витрати майбутніх періодів	419	0,08	884	0,13	187	0,02	-232	-697	-	-
Інші оборотні активи	7967	1,53	3087	0,46	1011	0,12	-6956	-2076	-	-
Усього за розділом II	521212	100,0	666776	100,00	851741	100,00	330529	184965	63,42	27,74

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно з табл. 2.5 частка обігових коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2016 році становила 73,86%, а у 2017 та у 2018 рр. становила 69,39% та 69,93% відповідно, що переважає над часткою необоротних активів. Дана ситуація є типовою для підприємств молочної промисловості

Згідно з табл.2.5 Усього величина оборотних активів у 2018 році в порівнянні до 2016 року зросла 63,42% або на 330529 тис. грн.

У найбільшій мірі за рахунок дебіторської заборгованості з внутрішніх розрахунків (на 151,14 %), також значно зросла дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами.

Найбільшою мірою у 2018 році у порівнянні до 2016 року скоротилась величина інших оборотних активів (на 87,31% або на 6956 тис. грн).

Згідно з табл.2.5 у 2018 році помітне значне зростання обсягів обігових коштів. В значній мірі зросла величина іншої поточної дебіторської заборгованості на 118,42% у порівнянні із 2017 роком та величина грошей та їх еквівалентів. Можливо саме у період складання річної фінансової звітності ТДВ «Яготинський маслозавод» отримало кошти від одного із своїх дебіторів за надані товари.

Проведемо аналіз структури оборотних коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» (рис. 2.5).

Отже, структура оборотних коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» у період з 2016-2018 рр. зазнала незначних змін.

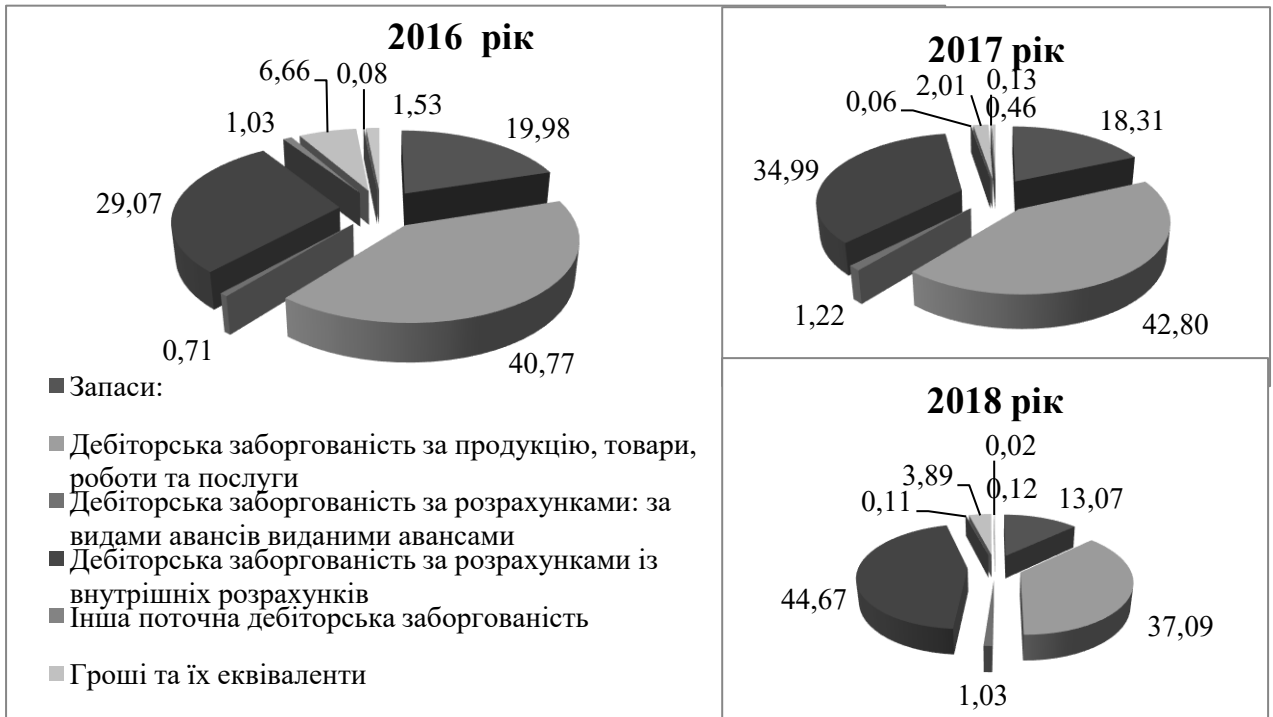

Рис. 2.5. Структура оборотних коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016- 2018 рр., %

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

У 2016 році найбільшу частку у структурі займає інша поточна дебіторська заборгованість із часткою у 40,77%, а найменшу частку – витрати майбутніх періодів (0,08%).

Так, у 2017 році найбільшу частку у 43% у структурі оборотних активів займала дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Дещо меншу вагу мала дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків із часткою у 35%.

У 2018 році ситуація змінилась наступним чином: частка дебіторської заборгованості за розрахунками із внутрішніх розрахунків зросла на 10 відсоткових пунктів та має найбільшу вагу у структурі, а дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги знизилась із 43% до 37%.

В цілому у 2018 році структура дебіторської заборгованості змінилась та помітне зростання величини такої заборгованості.

Проведемо аналіз трудових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод»

Трудові ресурси ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Обсяг реалізації продукції, товарів, робіт та послуг, тис. грн.	2024684	2706103	3201672
Середня кількість працівників, осіб	921	909	898
Продуктивність праці, тис. грн/ос.	2 198,35	2 977,01	3 565,34

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Як свідчать дані табл. 2.6, у 2018 р. середньооблікова чисельність штатних працівників особового складу - 176 особи. Середньооблікова чисельність позаштатних працівників, сумісників - 7 осіб, працюючих на умовах неповного робочого дня - 2 особи. Фонд оплати праці - 17766 тис. грн. У порівнянні з 2017 роком (15746 тис. грн.) фонд оплати праці збільшився на 2020 тис. грн (11,37%) в зв'язку збільшенням мінімальної заробітної плати [33].

ТДВ «Яготинський маслозавод» регулярно проводить навчання співробітників з метою підвищення їх кваліфікації та в подальшому отримання економічних вигід. З метою мотивації працівників на підприємстві використовують як прямі методи мотивації: премії та надбавки, так і непрямі: похвала та цікаві «плюшки» від компанії.

Заробітна плата на ТДВ «Яготинський маслозавод» виплачується відповідно до норм чинного законодавства 2 рази на місяць: 6 та 20 числа кожного місяця, що слугує стимулом до якісного та своєчасного виконання завдань співробітниками. Робоча зміна одного працівника триває 8 годин.

Отже, узагальнимо основні показники господарської діяльності підприємства (табл. 2.7).

Згідно табл. 2.7 у 2018 році помітне зростання величини чистого доходу від реалізації продукції у порівнянні до 2016 року на 58,13%, а у порівнянні до 2017 року на 18,31%. Відслідковується позитивна динаміка змін.

**Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ТДВ
«Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.**

Показники	Роки			Відхилення			
	2016	2017	2018	Абсолютне		Відносне, %	
				2018/ 2016	2018/ 2017	2018/ 2016	2018/ 2017
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	2024684	2706103	3201672	1176988	495569	58,13	18,31
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1521831	2052854	2342351	820520	289497	53,92	14,10
Чистий прибуток, тис. грн	129631	164523	253732	124101	89209	95,73	54,22
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	162216	194789	252970	90754,0	58181,0	55,95	29,87
Коефіцієнт оборотності, оборотів	0,68	0,66	0,98	0,3	0,32	-	-
Чисельність в т.ч. ПВП, осіб	921	909	898	-23	-11	-2,50	-1,21
Продуктивність праці, тис. грн/особу	2 198,35	2 977,01	3 565,34	1 366,98	588,33	62,18	19,76
Рентабельність продукції, %	10,39	8,19	10,90	0,52	2,71	-	-
Рентабельність підприємства, %	5,1	7,42	9,67	2,32	2,25	-	-

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Чистий прибуток у 2018 році зріс на 95,7%, а у порівнянні до 2017 року на 54,2%, що може бути пов'язане із зростанням обсягів реалізації продукції та збільшенням ціни.

2.3. Оцінка фінансово-майнового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки фінансових планів та прогнозів, у тому числі фінансового оздоровлення підприємств. Під фінансовим станом підприємства розуміють

міру його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Аналіз фінансового стану доцільно розпочати із аналізу витрат підприємства, оскільки саме вони впливають на величину прибутку (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Динаміка та структура операційних витрат ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2016-2018 рр.**

Показник	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Відхилення			
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне, тис. грн.		Відносне, %	
							2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
Матеріальні витрати	1409205	79,90	1763122	79,20	1944364	76,81	535159	181242	37,98	10,28
Витрати на оплату праці	61650	3,50	74980	3,37	109285	4,32	47635	34305	77,27	45,75
Відрахування на соціальні заходи	13480	0,76	16408	0,74	23122	0,91	9642	6714	71,53	40,92
Амортизація	26299	1,49	27668	1,24	37373	1,48	11074	9705	42,11	35,08
Інші операційні витрати	253166	14,35	343904	15,45	417386	16,49	164220	73482	64,87	21,37
Разом	1763800	100,00	2226082	100,00	2531530	100,00	767730	305448	43,53	13,72

*Джерело: сформовано на основі фінансової звітності підприємства

Згідно з табл. 2.8 у 2018 році в порівнянні із 2016 роком помітне значне зростання витрат на оплату праці (на 77,27%) та відрахувань на соціальні заходи (на 71,53%). Також у 2018 році до 2016 значно зросли інші операційні витрати а 64,87% або на 164220 тис. грн.

Аналіз операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» виявив значне зростання витрат на оплату праці у 2018 році на 45,75% та відрахувань на соціальні заходи на 40,92 % у 2018 році в порівнянні із 2017 роком. Дана ситуація пов'язана зі збільшенням розміру мінімальної заробітної плати у 2018 році.

В цілому у 2018 році помітне зростання операційних витрат з усіх їх елементів, в т. ч. всього витрати зросли на 13,72%, що не є критичною ситуацією.

Розглянемо структуру операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за аналізований період (рис. 2.6).

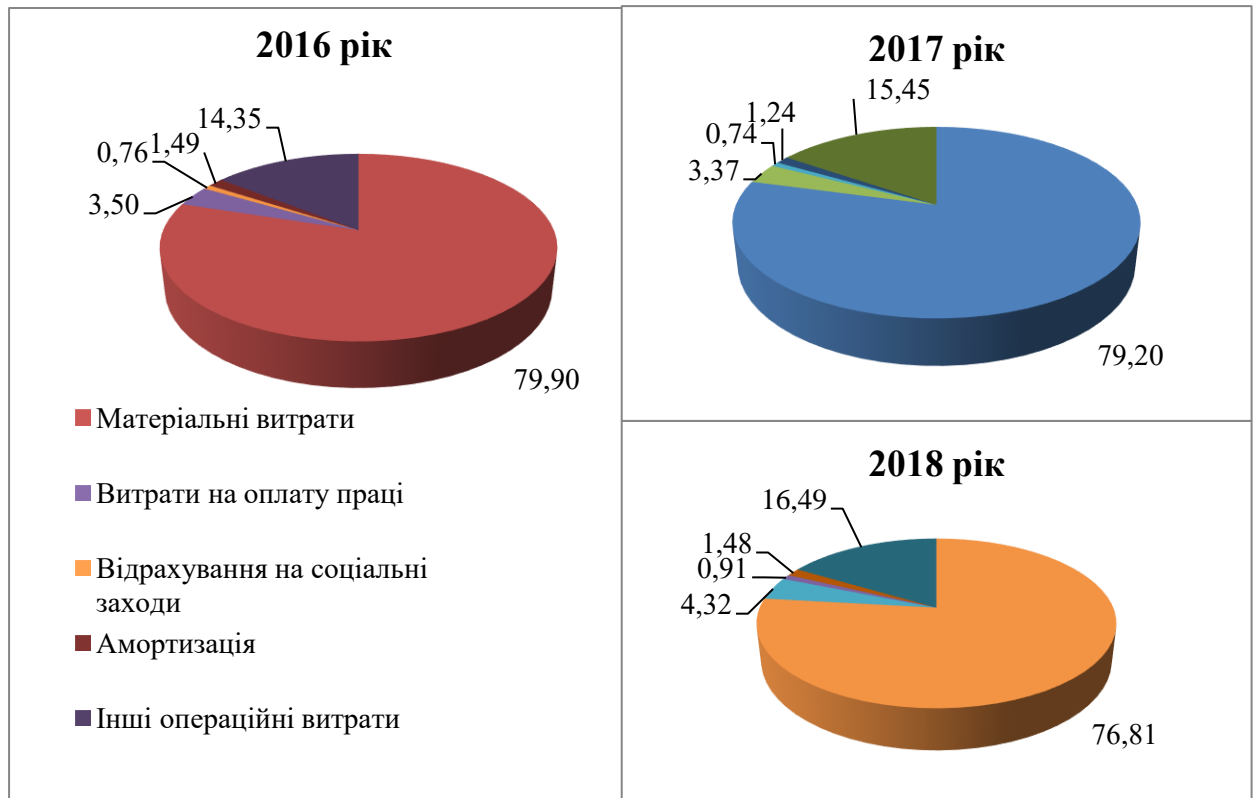

Рис. 2.6. Структура операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2016-2018 рр. , %

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

У 2016 році найбільшу частку у структурі операційних витрат займають матеріальні витрати – 79,90%, а найменшу відрахування на соціальні заходи – 0,76%.

У 2017 році найбільшу частку в структурі операційних витрат займають матеріальні витрати із часткою у 79,2 %. Також значну частку займають витрати на оплату праці – 15,45%.

У 2018 році найбільша частка у структурі операційних витрат посідають матеріальні витрати – 76,81% та витрати на оплату праці – 16,49%.

У ході проведення аналізу витрат значних змін не виявлено. Структура операційних витрат є типовою для харчових підприємств, деформацій структури не виявлено.

Не менш важливою складовою фінансового аналізу є аналіз поточних витрат підприємства, оскільки сума поточних витрат впливає на фінансовий результат за аналізований період та дозволяє встановити залежність співвідношення між рівнем отриманих доходів і зазначених витрат підприємства (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Склад та структура поточних витрат ТДВ «Яготинський
маслозавод» станом на 2016-2018 рр.**

Показник	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Відхилення			
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне, тис. грн.		Відносне, %	
							2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
Собівартість реалізованої продукції	1521831	81,11	2052854	81,70	2342351	80,69	820520	289497	53,92	14,10
Адміністративні витрати	18457	0,98	22668	0,90	26531	0,91	8074	3863	43,74	17,04
Витрати на збут	268928	14,33	363425	14,46	446501	15,38	177573	83076	66,03	22,86
Інші операційні витрати	13132	0,70	10940	0,44	23454	0,81	10322	12514	78,60	114,39
Фінансові витрати	53774	2,87	62046	2,47	62482	2,15	8708	436	16,19	0,70
Витрати від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	152	0,01	688	0,03	1421	0,05	1269	733	834,87	106,54
Поточні витрати-всього:	1876274	100,00	2512621	100,00	2902740	100,00	1026466	390119	54,71	15,53

*Джерело: сформовано на основі фінансової звітності

Згідно з табл. 2.9. У 2018 році помітне значне зростання інших операційних витрат в порівнянні до 2017 на 114,39%. Також значно зросли інші витрати. Можливо це пов'язано із значними втратами продукції в процесі зберігання. Така ж ситуація і у відношенні 2018 до 2016 рр. інші витрати зросли на 834,87 % або на 1269 тис. грн.

В цілому поточні витрати у 2018 році до 2016 року зросли на 54,71% або на 1026466 тис. грн., а в порівнянні до 2017 року поточні витрати всього

зросли на 15,53% або на 390119 тис. грн.

Також помітне значне зростання витрат на збут, що може бути пов'язане із розширенням витрат на рекламу та впровадженням нової продукції, а саме кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці, Велике молоко та кефір, що були випущені у 2017 році.

У 2017 році найбільшу частку у структурі поточних витрат посідає собівартість реалізованої продукції із часткою у 81,7%.

Також значні витрати належать витратам на збут – 14,46%. Решта витрат мають незначну частку у структурі витрат. Значних змін у структурі витрат не виявлено.

У 2018 році ситуація залишилась аналогічною: найбільша частка належить собівартості реалізованої продукції – 80,69% та витрати на збут – 15,38%. Решта витрат не є значними. Значних змін у структурі поточних витрат 2018 року не виявлено.

Структура поточних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» відображена на рис. 2.10.

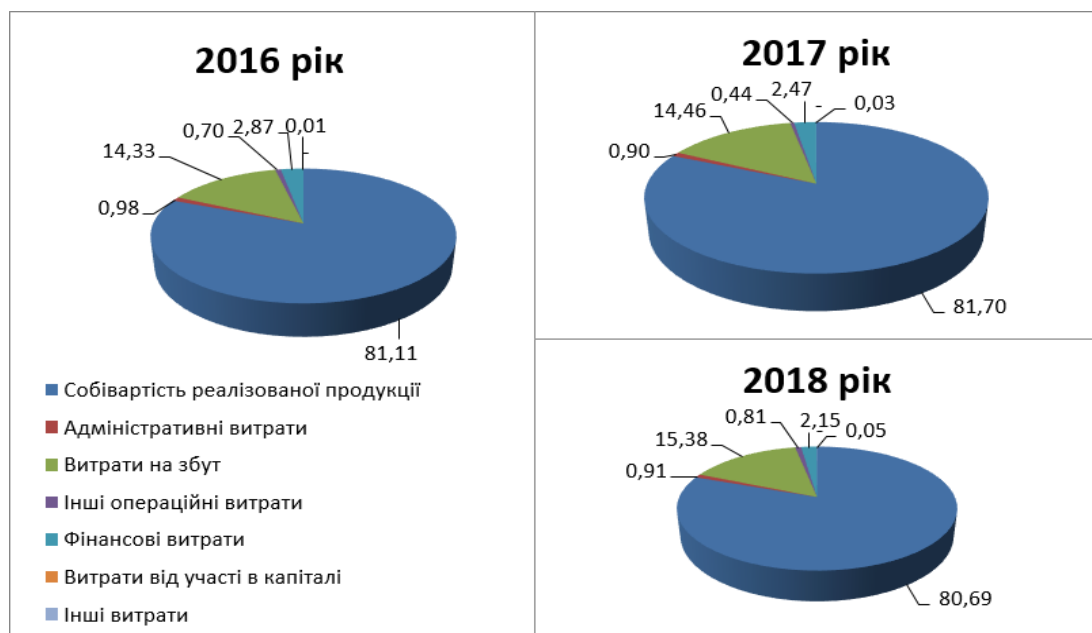

Рис. 2. 10. Структура поточних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр., %

*Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно з даними рис.2.10 найбільша частка у структурі поточних витрат у 2016 році належить собівартості реалізованої продукції - 81,11%, а найменша іншим витратам – 0,01%.

У 2017 році найбільшу частку у структурі поточних витрат посідає собівартість реалізованої продукції із часткою у 81,7%. Також значні витрати належать витратам на збут – 14,46%. Решта витрат мають незначну частку у структурі витрат. Значних змін у структурі витрат не виявлено.

У 2018 році ситуація залишилась аналогічною: найбільша частка належить собівартості реалізованої продукції – 80,69% та витрати на збут – 15,38%. Решта витрат не є значними.

Значних змін у структурі поточних витрат 2018 року не виявлено.

Окремо варто розглянути дохід ТДВ «Яготинський маслозавод», оскільки саме від величини доходу залежить величина прибутку (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Динаміка та структура доходу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.

Показник	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Відхилення			
	тис. грн.	пит. Вага	тис. грн.	пит. Вага	тис. грн.	пит. Вага	Абсолютне, +/-		Відносне, %	
							2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	2024684	99,53	2706103	99,73	3201672	99,67	1176988	495569	58,13	18,31
Інші операційні доходи	4568	0,22	3220	0,12	5034	0,16	466	1814	10,20	56,34
Інші фінансові доходи	4289	0,21	3382	0,12	5477	0,17	1188	2095	27,70	61,95
Інші доходи	792	0,04	619	0,02	114	0,00	-678	-505	-85,6	-81,58
Доходи - всього	2034333	100,00	2713324	100,00	3212297	100,00	1177964	498973	57,90	18,39

*Джерело: фінансова звітність підприємства

Згідно табл. 2.10 у 2018 році помітне зростання величини чистого доходу від реалізації продукції у порівнянні до 2016 року на 58,13%, а у

порівнянні до 2017 року на 18,31%. Відслідковується позитивна динаміка змін.

Кінцевим фінансовим результатом діяльності підприємства, а також платою за підприємницький ризик є прибуток. У табл.2.12 показана динаміка фінансових показників ТДВ «Яготинський маслозавод», як найважливіших показників господарської діяльності (табл.2.11).

Таблиця 2.11

**Динаміка фінансових результатів ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016-2018 рр., тис.грн**

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення			
				Абсолютне		Відносне, %	
				2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції	2024684	2706103	3201672	1176988	495569	58,13	18,31
Валовий прибуток	502853	653249	859321	356468	206072	70,89	31,55
Фінансовий результат від операційної діяльності	206904	259436	367869	160965	108433	77,80	41,80
Прибуток до оподаткування	158059	200703	309559	151500	108856	95,85	54,24
Чистий прибуток	129631	164523	253732	124101	89209	95,73	54,22

*Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

З даних табл. 2.11 можна зробити висновки про позитивні зміни величини обсягу прибутку у 2018 році, що може бути пов'язане із зростанням обсягів реалізації продукції та збільшенням ціни.

Найбільше у 2018 році в порівнянні до 2016 зріс прибуток до оподаткування і відповідно і чистий прибуток.

Також помітне значне зростання прибутку від операційної діяльності на 41,8% до 2017 року та на 77,80% до 2016 року.

Розглянемо показники фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» (табл.2.12).

Показники фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення, +/-		Нормативні значення
				2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Коефіцієнт автономії	0,33	0,38	0,39	0,06	0,01	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	2	0,62	0,61	-1,39	-0,01	<0,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштам	0,45	0,48	0,37	-0,08	-0,11	>0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,27	0,54	0,56	0,29	0,02	>0,4
Коефіцієнт співвідношення реальних активів і власного майна	0,11	0,3	0,29	0,18	-0,01	>0,5
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості)	0,5	1,61	1,55	1,05	-0,06	>1,0

*Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно з табл. 2.12 у результаті аналізу показників фінансової стійкості було виявлено відхилення в значеннях коефіцієнта автономії, коефіцієнта фінансової залежності у 2017-2018 рр.

Підприємство має велику суму кредитів, що значно переважають суму власного капіталу.

Також помітне відхилення коефіцієнта співвідношення реальних активів і власного майна у періодах 2017-2018 рр, що свідчить про незабезпеченість грошей і дебіторської заборгованості реальними товарами.

Наступним кроком аналізу є аналіз показників ліквідності (табл. 2.13).

У 2016 році значних відхилень коефіцієнтів від норми не виявлено.

У 2017 році усі показники в межах норми. Відхилення виявлено тільки із коефіцієнтом швидкої ліквідності, що вказує на велику кількість запасів та дебіторської заборгованості.

**Показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016-2018 рр.**

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення, +/-		Нормативні значення
				2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Коефіцієнт покриття	2,04	1,92	1,59	-0,45	-0,33	1,0-2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,55	1,55	1,34	-0,21	-0,21	0,7-1,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,11	0,08	0,05	-0,06	-0,03	0,2-0,35
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	251078	284 788,50	280235,5	29 157,50	-4553	>0

*Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

У 2018 році усі показники, окрім коефіцієнта швидкої ліквідності, також в межах норми.

У ході проведення аналізу фінансових показників ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр. суттєвих проблем не виявлено.

Платоспроможність свідчить про це здатність компанії виконувати свої довгострокові борги та фінансові зобов'язання (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

**Показники платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016-2018 рр.**

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Нормативне значення	Абсолютне відхилення, +/-		Абсолютне відхилення від нормативного значення		
					2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,001	0,001	0,001	0,1	0	0	-0,10	-0,10	-0,10
Коефіцієнт термінової платоспроможності	0,12	0,08	0,05	0,35	-0,07	-0,03	-0,23	-0,27	-0,30
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	0,87	0,88	0,68	0,8	-0,19	-0,2	0,07	0,08	-0,12
Коефіцієнт загальної платоспроможності	2,04	1,92	1,58	2,5	-0,46	-0,34	-0,46	-0,58	-0,92

*Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно табл.2.14 Показники платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2017 та 2018 рр. значно відхиляються від нормативних значень, а отже, у ТДВ «Яготинський маслозавод» можуть виникнути проблеми із обслуговуванням поточних кредитів банків. У 2016 році також помітні відхилення показників від норми, однак вони не значні.

Це пов'язане із тим, що ТДВ «Яготинський маслозавод» має значні суми кредитів і сума поточних кредитів у 2018 році зростає.

Показники ліквідності та платоспроможності у період 2016-2018 рр. значно скоротились, що пов'язане із значними сумами кредитів, обслуговування яких вимагає значних витрат, та великою сумою дебіторської заборгованості, що гальмує оборотність оборотних активів, а отже і ліквідність підприємства, а також ускладнює необхідність обслуговування кредитів.

Окрім того, велика сума дебіторської заборгованості є небезпечною ще й тим, що з часом значна частина такої заборгованості може стати безнадійною, а в додатку до значних сум кредитів, це може призвести до появи кризових станів.

2.4. Аналіз економічної ефективності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів служать показники віддачі ОЗ, місткості ОЗ, рентабельності.

Оцінка ефективності використання основних засобів підприємства проводиться за допомогою розрахунку показників віддачі основних засобів, місткості основних засобів, озброєності праці основними засобами та рентабельності основних засобів (табл. 2.15).

**Показники ефективності використання основних засобів підприємства
за 2016-2018 рр.**

№	Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення			
					Абсолютне, +/-		Відносне, %	
					2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	162216	194789	252970	90754,00	58181,0	55,95	29,87
2	Чисельність працівників, осіб	921	909	898	-23,00	-11,00	-2,50	-1,21
3	Обсяг реалізованої продукції за рік, тис. грн.	2024684	2706103	3201672	1 176 988,0	495569,00	58,13	18,31
4	Чистий прибуток, тис.грн.	129631	164523	253732	124101,0	89209,00	95,73	54,22
5	Віддача основних засобів, грн/грн	12,48	13,89	12,66	0,17	-1,24	1,40	-8,90
6	Місткість основних засобів, грн/грн	0,08	0,07	0,08	0	0,01	-1,38	9,77
7	Озброєність праці основними засобами, тис. грн/ос.	176,13	214,29	281,70	105,57	67,41	59,94	31,46
8	Рентабельність основних засобів,%	79,91	84,46	100,30	20,39	15,84	-	-

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно з табл. 2.15 віддача основних засобів у 2018 році скоротилась в порівнянні із 2017 роком на 8,9 %. Це пов'язано із оновленням основних засобів, що дало змогу виготовляти більшу кількість продукції, однак, реалізувати виготовлену продукцію у повному обсязі підприємство не змогло.

У порівнянні до 2016 року рентабельність основних засобів зросла на 20,39 відсоткових пунктів, а віддача основних засобів зросла на 1,4%.

Озброєність основних засобів і у 2017 і у 2018 роках на високому рівні, що свідчить про використання нового обладнання та, можливо, навіть автоматизації частини виробництва. На автоматизацію виробництва вказує скорочення штату працівників на 11 осіб у 2018 році в порівнянні із 2017 та збільшенням обсягів реалізованої, а отже, і виготовленої продукції.

Рентабельність основних засобів у 2018 році зросла на 15,84 відсоткових пунктів до 2017 року в значній мірі за рахунок збільшення величини прибутку ТДВ «Яготинський маслозавод».

Аналіз ефективності використання обігових коштів, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства (табл. 2.16.)

Таблиця 2.16

**Ефективність використання обігових коштів ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2016-2018 рр.**

Назва показника	Роки			Абсолютне відхилення, (+/-)	
	2016	2017	2018	2018 року від 2017 р.	2018 року від 2017 р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Коефіцієнт оборотності усіх активів,%	0,68	0,66	0,98	0,3	0,32
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості,%	3,78	2,17	4,03	0,25	1,86
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості,%	0,67	0,53	1,14	0,47	0,61
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів,%	4,12	0,98	1,95	-2,17	1,95
Коефіцієнт оборотності основних засобів, грн.	2,0	1,83	2,18	0	-0,98
Коефіцієнт оборотності власного капіталу,%	4,1	7,5	4,36	0	0
Коефіцієнт обертання оборотних коштів, обороти	2,0	1,15	2,11	0,18	0,35

Продовження табл. 2.16

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт обертання готової продукції, обороти	4,07	3,09	5,06	0,26	-3,14
Середній час обороту обігових коштів, днів	281	312	170	0,11	0,96

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Значення коефіцієнтів обертання свідчить про кількість обертів, яку здійснили за рік певні активи чи капітал підприємства. Як можна бачити з табл. 2.16, майже всі коефіцієнти оборотності зросли. Це свідчить про позитивну динаміку в роботі ТДВ «Яготинський маслозавод».

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення чи зниження комерційного кредиту, що надається підприємством. Кількість обертів, яку здійснила за рік дебіторська заборгованість, збільшилась в 2018 році порівняно з 2016 р. на 0,25 обертів. Це пояснюється підвищенням вартості коштів у розрахунках.

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» наведено у табл. 2.17.

Таблиця 2.17.

Ефективність використання трудових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення			
				Абсолютне, тис. грн.		Відносне, %	
				2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.	2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8
Обсяг реалізації продукції, товарів, робіт та послуг, тис. грн.	2024684	2706103	3201672	1 176 988,00	495 569,00	58,13	18,31
Середня кількість працівників, осіб	921	909	898	-23,00	-11,00	-2,50	-1,21
Озброєність праці основними засобами, тис. грн/ос.	183,32	214,29	281,70	98,39	67,41	53,67	31,46
Продуктивність праці, тис. грн/ос.	2 198,35	2 977,01	3 565,34	1 366,98	588,33	62,18	19,76

*Джерело: Сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно з табл. 2.17 середня кількість працівників у 2018 році скоротилась на 11 осіб у порівнянні з 2017 роком та на 23 особи в порівнянні до 2016 року, що в поєднанні із зростанням рівня фондоозброєності у 2018 році на 31,46% або на 67,41 тис. грн. на одну особу у порівнянні із 2017 роком може свідчити про зростання рівня автоматизації виробництва.

В цілому, озброєність праці основними засобами у 2016-2018 рр на високому рівні, про що свідчать значення показника у 183,32 тис. грн/ос. у 2016 році, 214,29 тис. грн/ос у 2017 році та 281,7 тис. грн/ос у 2018 році.

Продуктивність праці у 2018 році зросла на 19,76% або на 588,33 тис. грн. до 2017 року та становила 3 565,34 тис. грн. Продуктивність праці зросла значною мірою та свідчить про позитивні зміни.

В цілому продуктивність праці на ТДВ «Яготинський маслозавод» на високому рівні у обох аналізованих періодах, що може свідчити про високий рівень автоматизації виробництва та процесів, що пов'язані із виробництвом основних видів продукції.

Рентабельність є одним із головних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі виробництва (табл. 2.18).

Таблиця 2.18

**Динаміка показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016 – 2018 рр., %**

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.	
				2018 до 2016 рр.	2018 до 2017 рр.
Рентабельність власного капіталу	71,19	62,97	169,55	98,35	106,58
Рентабельність активів	93,62	24,11	28,41	-65,20	4,30
Рентабельність діяльності	5,1	7,42	9,67	2,32	2,25
Рентабельність продукції	10,39	8,19	10,90	0,52	2,71

*Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності

Згідно табл. 2.18 відносно показників рентабельності помітна динаміка до зростання, що характеризує позитивні зміни на підприємстві.

У 2018 році помітне значне зниження рентабельності активів у порівнянні до 2016 року. Що пов'язане зі зростанням величини прибутку, а не величини власного капіталу. Підприємство в значній мірі у 2018 році функціонує за рахунок кредитів.

Висновки до розділу 2

ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції та входить до складу АТ «Молочний альянс».

На сьогодні Яготинський маслозавод випускає 36 видів молочної продукції під ТМ «Яготинське». Основними видами економічної діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» є перероблення масла, виробництво масла та сиру та оптова торгівля молочними продуктами.

Вартість основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році становила 288984 тис. грн., що на 74 862 тис. грн. більше ніж у 2017 році.

У 2018 році у структурі активів підприємства переважають оборотні активи із часткою у 69,93%, що свідчить про швидку ліквідність підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції у 2018 році зріс на 18,31% в порівнянні до 2017 року та становив 3201672 тис. грн. Також помітне значне зростання чистого прибутку у 2018 році на 54,22% у порівнянні із 2017 роком. Так величина прибутку у 2018 році становить 253732 тис. грн. до 164523 тис. грн. у попередньому періоді.

Віддача основних засобів у 2018 році скоротилась в порівнянні із 2017 роком на 8,9 %. Це пов'язано із оновленням основних засобів, що дало змогу виготовляти більшу кількість продукції, однак, реалізувати виготовлену продукцію у повному обсязі підприємство не змогло.

Середня кількість працівників у 2018 році скоротилась на 11 осіб у порівнянні з 2017 роком та на 23 особи в порівнянні до 2016 року, що в

поєднанні із зростанням рівня озброєності основними засобами у 2018 році на 31,46% або на 67,41 тис. грн. на одну особу у порівнянні із 2017 роком може свідчити про зростання рівня автоматизації виробництва.

Показники рентабельності у 2017-2018 роках на високому рівні, помітна динаміка до зростання у 2018 році.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1. Шляхи підвищення економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Провівши аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод», ми пропонуємо такі заходи, які можна запровадити на досліджуваному підприємстві для підвищення його ефективності :

1. удосконалення методів планування та контролю;
2. підвищення ступеня використання наявної техніки та обладнання, запровадження нового покращеного обладнання;
3. удосконалення системи управління на підприємстві;
4. прискорене запровадження результатів НТП та організаційного прогресу в практичну діяльність підприємства;
5. удосконалення організаційної та виробничої систем управління, форм і методів організації діяльності підприємства, її планування та мотивації;
6. підвищення якості та конкурентоспроможності виробленої продукції;
7. удосконалення та постійне коригування всіх видів діяльності для забезпечення їх вимогам сучасності та інші;
8. введення нової продукції на підприємство.

Для збільшення ефективності діяльності підприємства на гнучкому ринку та нарощення прибутку необхідно збільшити обсяги продажів за допомогою залучення нових клієнтів. Ми пропонуємо збільшити конкурентоспроможність виробленої продукції, щоб підвищити показники економічної ефективності. Для збільшення частки ринку ТДВ «Яготинський маслозавод» маркетингова стратегія та рекламна діяльність повинні будуватися на створенні та розвитку національного бренду та розроблятися

необхідні заходи для вдосконалення діяльності компанії в галузі реклами з метою досягнення більших прибутків.

Фактором внутрішнього та зовнішнього середовища є інформаційне забезпечення системи управління. Тому для ефективного управління корпоративною конкурентоспроможністю керівництву необхідно знати інформацію ззовні - думку споживачів про продукцію виробника. Рекомендується такий метод, як метод взаємовідносин із клієнтами. Одним із способів підвищення конкурентоспроможності продукції та створення позитивного іміджу компанії є надання клієнту можливості висловити свою думку щодо якості продукції та рекомендації щодо вдосконалення, що є частиною управління корпоративною конкурентоспроможністю. Зрештою, лише клієнти можуть продемонструвати сильні сторони продуктів та підприємств, які слід розвивати та розвивати, а також слабкі місця, які слід усунути. Загальновідомим способом вирішення цієї проблеми є розповсюдження анкет, які допоможуть клієнтам оцінити продукцію, на основі цієї інформації підприємство зможе зробити висновки та зрозуміти що потрібно змінювати.

Ще одним напрямком підвищення ефективності є модернізація обладнання, яке використовується для виробництва молочної продукції, але ТДВ «Яготинський маслозавод» забезпечено сучасним обладнанням, закупленим у провідних постачальників світу: сучасне холодильне обладнання японської фірми Mусom; польська пастеризаційно-охолоджувальна установка OBRAM.

Одним з напрямів, реалізація якого призведе до збільшення чистого фінансового результату, а відповідно й ефективності господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод», є розширення асортименту продукції. Тому нами пропонується запровадження у виробництво нової для підприємства продукції – згущеного молока.

Згущене молоко – це концентрований висококалорійний молочний продукт, виготовлений із свіжого молока та вершків, що згущуються та

консервуються цукром або стерилізацією [46].

Наразі на ринку України є такі компанії, які виробляють згущене молоко: ТОВ «Віста-молоко», ПАТ «Ічнянський МКК», ПАТ «Первомайський МКК», ТОВ ВТП «Волошка».

Наявність попиту на ринку, дозволяють зробити висновки про те, що доцільно буде запропонувати для ТДВ «Яготинський маслозавод» встановлення додаткового обладнання, що дозволить запуснути процес виготовлення згущеного молока.

Ця пропозиція буде економічно доцільною, оскільки цей товар відповідає профілю бізнесу, і технологія виробництва згущеного молока передбачає часткове використання обладнання, яке вже є на підприємстві не вимагає надмірних вкладень, і може забезпечити значний дохід від реалізації.

Виробництво незбираного згущеного молока з цукром складається з таких чотирьох основних операцій [47]:

- підготовка молока та його пастеризація;
- згущення;
- додавання цукрового сиропу;
- охолодження і фасування.

Підготовка молока включає очищення і нормалізацію жирності шляхом додавання знежиреного молока або вершків.

Пастеризацію проводять для інактивації (руйнування) ферментів і зниження загальної кількості мікроорганізмів. Консервація відбувається шляхом видалення значної кількості води і додавання цукру, який виступає консервувальною речовиною. Згущене молоко з цукром після фасування не стерилізують. Стерилізації піддають згущене молоко, яке виробляють без цукру.

Згущення продукту проводять у вакуумапаратах. Цукор додають у вигляді гарячого сиропу ближче до закінчення процесу.

Охолодження згущеного молока — дуже важливий технологічний етап, оскільки в молоці міститься лактоза, яка при охолодженні

кристалізується і випадає в осад. При правильно проведеному процесі охолодження утворюються дрібні й непомітні кристали. При порушенні процесу охолодження утворюються великі, відчутні на смак кристали. Іноді при охолодженні в згущене молоко додають пудру лактози. Це, у свою чергу, сприяє утворенню дрібних кристалів.

В наступному пункті проведемо детальний розрахунок витрат на виробництво нового для підприємства виду продукції.

3.2. Економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованого заходу

Основою діяльності будь-якого підприємства є ефективність його діяльності. На сьогоднішній день діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод» можна назвати ефективною. Впровадження заходу з виробництва згущеного молока дозволить нам збільшити прибуток на підприємстві. Для реалізації заходу завод має необхідне обладнання, окрім кристалізатора-охолоджувача, тому значних капітальних вкладень не вимагатиметься.

Розрахуємо витрати підприємства на впровадження заходу – виробництва згущеного молока, що має сприяти підвищенню економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Визначимо які витрати супроводжуватимуть впровадженню згущеного молока на підприємстві:

Прямі витрати:

- Сировина і матеріали.

Непрямі витрати:

- Витрати на утримання та експлуатацію технологічного обладнання.
- Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників, нарахування на з/п.
- Загальновиробничі витрати.

- Адміністративні витрати.
- Витрати на збут.
- Інші операційні витрати.

Витрати на сировину і матеріали на одиницю готової продукції розраховуються множенням норми витрат на одиницю продукції на ціну відповідного виду матеріального ресурсу.

До статті «Допоміжні матеріали» включаються матеріали, що формують готову продукцію, але які не входять до її складу (етикетки, фарба для маркування, шпагат, металеві скоби, пакувальні матеріали (поліетиленова плівка, пресформи, кришки тощо).

Транспортування сировини та матеріалів для виробництва згущеного молока здійснюється за рахунок підприємства, саме тому собівартість продукції включає транспортно-заготівельні витрати. Транспортно-заготівельні витрати на одиницю розраховуються шляхом ділення вартості транспортування партії сировини та матеріалів на її кількість [48].

Розрахуємо вартість сировини і матеріалів для впровадження цього заходу (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Розрахунок вартості сировини та матеріалів

Матеріали та сировина	Ціна на одиницю продукції, грн	Кількість	Витрати на рік, грн
Молоко коров'яче незбиране 3,2% жиру, т	4400	405	3 564 000
Вершки із коров'ячого молока 40% жиру, т	9644,1	148,23	7 811 721
Молоко коров'яче сухе знежирене, т	1499,6	52,812	1 214 676
Цукор-пісок, т	1190	113,4	963 900
Кристалізатор-охолоджувач	888300	3	2 664 900
Ароматизатори, т	53,8	0,16	4 3578
Вода питна, л	1,06	84,7	854,8
Банки	2,45	1200	3 509 649
Транспортнозаготівельні витрати (5% вартості сировини та основних матеріалів)	-	-	813 181,4

*Джерело: складено автором

Таким чином, найбільшими витратами будуть : вершки із коров'ячого молока 40% витрати на рік становитимуть 7 811 721 грн та молоко коров'яче незбиране – 3 564 000 грн в рік.

Витрати на технічне обслуговування та експлуатацію обладнання складаються з декількох елементів і є неоднорідними, тому розрахунок статті проводиться за допомогою методу оцінки. Кошторис "витрат на обслуговування обладнання та експлуатацію" включає всі витрати, пов'язані з обслуговуванням та експлуатацією основного технологічного обладнання, задіяного у виробництві даного виду продукції [48].

Якщо на одному обладнанні виробляється кілька виробів, кошторис витрат на обслуговування та експлуатацію обладнання розподіляється між усіма видами виробів, виготовлених на цьому пристрої, і розрахунок кожного виду товару включає лише частину кошторису витрат. формує статтю калькуляції «Витрати на обслуговування та експлуатацію обладнання». Якщо виріб виготовляється на одному і тому ж типі обладнання, кошторис витрат на обслуговування та експлуатацію обладнання вираховується безпосередньо із статті, що стосується загального обслуговування та експлуатації обладнання [48].

Проведемо подальші розрахунки витрат на утримання та експлуатацію обладнання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Кошторис витрат на утримання та експлуатацію обладнання

Стаття витрат	Витрати, грн
Основна і додаткова заробітна плата ремонтних працівників з обслуговування обладнання цеху	89440
Відрахування на соціальні заходи	19676,8
Амортизація виробничого обладнання	48139,84
Витрати на проведення усіх видів ремонту	1856,2
Малоцінні та швидкозношувані предмети та інструменти (вартістю до 2500 грн)	1304
Всього	160416,83

*Джерело: складено автором

Основна і додаткова заробітна плата ремонтних працівників з обслуговування обладнання цеху складатиме 89 440 грн. Відрахування на

соціальні заходи 19 676,8 грн.

Кошторис загальнопромислових витрат на здійснення реалізації згущеного молока приведений в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Кошторис загальнопромислових витрат

Види витрат	Сума за рік, грн.
Амортизація основних засобів загальнопромислового призначення (цеху)	126604,50
Витрати на паливо та енергію загальнопромислового призначення	4348553,04
Витрати на ремонт	2359345
Витрати на освітлення промислових приміщень	318427,2
Всього	7152929,74

*Джерело: складено автором

На основі здійснених на попередніх етапах розрахунків проведемо калькуляцію собівартості одиниці згущеного молока та визначити ціну одиниці продукції (табл. 3.4)

Таблиця 3.4

Розрахунок ціни одиниці продукції

Показник	Витрати на 1 т. готової продукції, грн	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.
Сировина і матеріали	25415,38	20586460,38
Витрати на утримання та експлуатацію технологічного обладнання	198,05	160416,83
Паливо і енергія на технологічні цілі	607	491428,8
Основна і додаткова заробітна плата промислових працівників	2217,6	1796281,6
Нарахування на з/п	487,87	395181,78
Амортизація основних засобів загальнопромислового призначення	52,1	42201,5
Загальнопромислові витрати	2891,5	2342108,41
Собівартість виробництва	31869,5	25814079,3
Адміністративні витрати	408,71	331061,61 10
Витрати на збут	4184,1	3389152,5
Інші операційні витрати	12,560	10174,2 12
Всього витрати	36474,9	3730388,31
Ціна одиниці продукції		41,4

*Джерело: складено автором

В одній тоні згущеного молока 1200 порцій. Виходячи з цього визначаємо, що собівартість однієї банки буде складати 26,55 грн. Середня ринкова ціна згущеного молока - 40 грн, можемо закласти рентабельність даного виду продукції 30%.

Ціна одиниці продукції розрахована за формулою:

Ціна одиниці = Витрати на одиницю * Рентабельність * ПДВ (20%)

Ціна одиниці = 26,55 * 1,3 * 1,2 = 41,4 грн.

Дохід від реалізації згущеного молока в рік складатиме:
41,4*1200*1086= 53 994 600 грн Чистий дохід складатиме 44 302 569,3 грн.

Прибуток складатиме: 44 302 569,3-3 730 388,31 = 40 572 181 грн

Для доукомплектування технологічної лінії потрібно докупити кристалізатор-охолоджувач. Кристалізатор являє собою ізольовану ємність з сорочкою і мішалкою. Пристрій, що перемішує, має особливу конфігурацію, і приводиться в рух двигуном з частотним перетворювачем, що забезпечує задані програмою реверсивний рух і швидкість обертання, виконуючи завдання - підтримувати кристали лактози в концентраті сироватки в підвішеному стані, не допускаючи їх осідання і скупчення на стінках ємності. Станція кристалізації може складатися з одного або декількох кристалізаторів, кожен з яких працює і управляється автономно і незалежно від інших. Капітальні вкладення для запропонованого заходу складатимуть 2 664 900 грн. за 3 кристалізатори.

Термін окупності (недисконтований) капітальних вкладень розраховуємо за формулою і буде складати:

$$T = \Pi / \Delta \text{Пр}_ч = 2666,9 / 38044 = 0,07 \text{ року}$$

Розрахуємо доцільність капітальних вкладень з урахуванням дисконтування проекту протягом певного терміну його служби.

Проект має дисконтуватися за ставкою, що приймається на рівні не меншому ставки рефінансування НБУ чи кредитних ставок комерційних банків. Облікова ставка НБУ (або ставка рефінансування) – це монетарний інструмент, за допомогою якого Національний банк установлює для суб'єктів

грошово-кредитного ринку (комерційних банків) орієнтир за вартістю притягнутих і розміщених грошових ресурсів. Облікова ставка є найнижчою серед процентних ставок Національного банку України і є базовим індикатором для оцінки вартості коштів. З квітня 2021 року облікова ставка НБУ складає 7,5 %. Ставку ж дисконту приймаємо на рівні 15%, що є більше ніж 7,5%.

Чистий генерований грошовий потік буде дорівнювати:

$$\text{ЧГП} = \Delta\text{Пр}_ч + A = 38044 + 42,2 = 38086,2 \text{ тис. грн.}$$

Нинішню (теперішню) вартість (НВ) майбутніх грошових потоків за весь життєвий цикл проекту розраховується за формулою 3.4.

$$\sum_{i=1}^N \text{НВ}_i = \sum_{i=1}^N \frac{\text{ЧГП}}{(1+p)^i} = \sum_{i=1}^N \text{ЧГП} * \alpha_i \quad (3.1)$$

де ЧГП – чистий генерований грошовий потік реальних грошей за i -й рік терміну життєвого циклу проекту; p – ставка дисконту, яку беруть на рівні ставки рефінансування НБУ (приймаємо на рівні 25%) = 0,25.

Термін економічного життя проекту визначають, виходячи з норми амортизаційних відрахувань (A_m , %) за формулою 3.5:

$$T_{ж.ц} = \frac{100}{21,925} \approx 5 \text{ років.}$$

Величина коефіцієнтів приведення розраховуються на основі ставки дисконту (по роках життєвого циклу) за формулою 3.5.

$$\alpha_i = \frac{1}{(1+p)^i} \quad (3.2)$$

де i – певний рік терміну економічного життя проекту, грошові надходження в якому оцінюються на теперішній час.

При ставці дисконту – 15 %

$$1 \text{ рік } \alpha_1 = 1 / (1 + 0,15)^1 = 0,80;$$

$$2 \text{ рік } \alpha_2 = 1 / (1 + 0,15)^2 = 0,64;$$

$$3 \text{ рік } \alpha_3 = 1 / (1 + 0,15)^3 = 0,51;$$

$$4 \text{ рік } \alpha_4 = 1 / (1 + 0,15)^4 = 0,41;$$

$$5 \text{ рік } \alpha_5 = 1 / (1 + 0,15)^5 = 0,33;$$

Нинішня вартість майбутніх грошей, накопичених за весь життєвий цикл проекту ($\sum NB$) для даного нововведення буде дорівнювати:

$$\sum_{i=1}^N NB_i = NB_1 + NB_2 + NB_3 + NB_4 + NB_5 = ЧПП(\alpha_1 + \alpha_2 + \alpha_3 + \alpha_4 + \alpha_5) =$$

$$= 38086,2 * (0,80 + 0,64 + 0,51 + 0,41 + 0,33) = 38086,2 * 2,69 = 102451,8 \text{ тис. грн.}$$

Чисту нинішню вартість (ЧНВ) розраховують як різницю між сумою нинішніх вартостей, накопичених за весь життєвий цикл проекту, та початковими інвестиціями за формулою:

$$ЧНВ = \sum_{i=1}^N NB_i - ПІ = 102451,8 - 2666,9 = 99784,9 \text{ тис. грн.}$$

Дисконтований (гарантований) період повернення інвестицій визначають як відношення початкових інвестицій до середньорічної нинішньої вартості:

$$T_c = \frac{ПІ}{NB_{cp}} = 2666,9 / 20490,36 = 0,13 \text{ років} < 5 \text{ років}$$

де NB_{cp} – середньорічна нинішня вартість:

$$NB_{cp} = \sum NB_i / N = 102451,8 / 5 = 20490,36 \text{ тис. грн.}$$

Індекс доходності визначається відношенням чистої нинішньої вартості до початкових інвестицій:

$$ІД = 99784,9 / 2666,9 = 37,4 > 0$$

Індекс прибутковості визначається відношенням суми нинішніх вартостей, накопичених за весь життєвий цикл проекту, до початкових інвестицій:

$$ІП = \sum NB_i / ПІ = 102451,8 / 2666,9 = 38,4 > 1$$

Отже, на основі проведених розрахунків можна зробити висновок про доцільність впровадження у виробництво згущеного молока, що підтверджується такими показниками:

1. ЧНВ на кінець життєвого циклу з наростаючим підсумком, є величина позитивна – 99784,9 тис. грн.

2. Строк повернення інвестицій гарантований складає 0,13 року, що є прийнятним, так як значно менше терміну економічного життя проекту, що дорівнює 5 рокам.

3. Індекс доходності = $37,4 > 0$, що свідчить про високу ефективність проекту.

4. Індекс прибутковості = $38,4 > 1$, що є прийнятним і свідчить про високу ефективність проекту.

Усі вищезазначені показники ефективності проведення заходу можна звести в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Показники ефективності запропонованого заходу

Показник	Одиниці виміру	Всього
Капітальні витрати (початкові інвестиції)	тис. грн.	2666,9
Додатковий прибуток	тис. грн.	45652,8
Чистий додатковий прибуток	тис. грн.	38044
Сума нинішніх вартостей, накопичених за весь термін економічного життя проекту	тис. грн.	102451,8
Чиста нинішня вартість	тис. грн.	99784,9
Термін окупності недисконтований	роки	0,07
Термін окупності дисконтований	роки	0,13
Індекс доходності	-	37,4
Індекс прибутковості	-	38,4

Отже, можемо зробити висновок, що показники ефективності заходу з впровадження у виробництво згущеного молока мають позитивні значення, тобто проведення проекту можна назвати ефективним та доцільним.

3.3. Вплив заходу на підвищення економічної ефективності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Таким чином, запропонований захід виробництва згущеного молока на підприємстві, дадуть змогу збільшити обсяг чистого доходу, скоротити деякі види витрат та, в результаті, підвищити прибутковість його діяльності. Отже, доцільним буде провести перерахунок деяких ключових показників, що визначають економічну ефективність.

Розрахуємо як зміняться основні показники фінансово-майнового стану виробничо-господарського стану в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Розрахунок економічного ефекту від впровадження запропонованого заходу, тис. грн

Показник	До впровадження	Після впровадження	Відхилення, +/-
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	3201672	3245974,56	44302,56
Собівартість реалізованої продукції	2342351	2368165,1	25814,1
Валовий прибуток	859321	899893,2	40572,2
Фінансовий результат від операційної діяльності	367869	367869	0
Прибуток до оподаткування	309559	350131,2	40572,2
Чистий прибуток	253732	291776	38044

*Джерело: складено автором

Отже, за рахунок впровадження запропонованих заходів очікується загальне зростання прибутку підприємства на 38044 тис. грн. у порівнянні до показника 2018 року.

Розрахуємо новий показник рентабельності продукції:

$$Re = 291776 / 2368165,1 * 100\% = 12,3\%$$

Цей показник в 2018 році становив 10,9%, тобто, ми бачимо позитивну зміну, такий рівень рентабельності повністю задовольняє підприємство.

Розрахуємо як зміниться віддача основних засобів (табл. 3.7).

Таким чином, можна зробити висновок, що значних змін після реалізації заходу в показниках ефективності використання основних засобів не відбулося.

Таблиця 3.7

**Вплив запропонованого заходу на показники ефективності
використання основних засобів**

Показник	До впровадження	Після впровадження	Відхилення, +/-
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	252970	252972,6	2,6
Обсяг реалізованої продукції за рік, тис. грн.	3201672	3201716,3	44,3
Чистий прибуток, тис.грн.	253732	291776	38044
Віддача основних засобів, грн/грн	12,66	12,67	0,01

*Джерело: складено автором

Це можна пояснити тим, що показники середньорічної вартості основних засобів, обсягу реалізованої продукції та чистого прибутку збільшилися рівномірно.

Висновки до розділу 3

Провівши аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» ми визначили, які заходи можна запровадити на підприємстві.

Одним з напрямів, реалізація якого призведе до збільшення чистого фінансового результату, а відповідно й ефективності господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод», є розширення асортименту продукції. Тому нами пропонується запровадження у виробництво нової для підприємства продукції – згущеного молока.

Значних капітальних вкладень для цього заходу не потребується, адже на підприємстві є необхідне обладнання для цього, окрім кристалізатора-охолоджувача.

Загальновиробничі витрати на рік становитимуть 2 342 108,41 грн., собівартість виробництва 25814079,3 грн. Ціна одиниці продукції складатиме 41,4 грн.

За рахунок впровадження запропонованих заходів очікується загальне зростання прибутку підприємства на 38044 тис. грн. у порівнянні до показника 2018 року.

Нова рентабельність становитиме 12,3%, що на 1,4% більше за показник 2018 року та є позитивним результатом для діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційну роботу присвячено вирішенню актуального науково-прикладного завдання – аналізу економічної ефективності діяльності підприємства, його значення на сучасному етапі розвитку національних підприємств, а також показників ефективності діяльності на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод», розробці заходів покращення ефективності на обраному підприємстві та розрахунку економічної ефективності від запропонованих заходів. Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки.

Економічна ефективність — це економічна категорія, яка кількісно визначається через відношення результату діяльності до витрат, що забезпечили одержання цього результату. Економічна ефективність відображає: ступінь використання матеріальних, фінансових, трудових, природних та інших ресурсів; отримання достатньої вартості при найменших витратах; досягнення максимального виробництва за рахунок використання адекватних ресурсів; вимірювання витрат на досягнення цілей.

Проблема підвищення ефективності виробництва та ефективності діяльності підприємства в цілому полягає у забезпеченні максимально можливої віддачі від кожної одиниці витраченого трудового, матеріального та фінансового ресурсу. Основними чинниками, що підвищують ефективність бізнесу, є вдосконалення технічних стандартів, удосконалення управління, виробництва та організації праці, зміна обсягу та структури виробництва, поліпшення якості природних ресурсів та багато іншого. Тільки вміле використання всієї системи цих факторів може забезпечити достатнє підвищення ефективності виробництва.

Економічна ефективність характеризується такими показниками як:

- Результативність — здатність досягати встановлених зовнішніх цілей, прагнучи забезпечити відповідність всіх його організаційних рішень і дій критеріям, встановленим зовнішнім середовищем. У центрі уваги

організації – постійний пошук нових можливостей для створення нових видів продукції, інвестицій, коригування їх внутрішнього середовища для зовнішніх умов і умов діяльності на майбутнє.

- Продуктивність – це кількість продуктів, вироблених на певний період на одного працівника, або вартість робочого часу на одиницю продукції. Продуктивність праці характеризує ефективність праці в матеріальному виробництві. Це не тільки один з найважливіших показників ефективності виробництва, а й показник з великою економічною і соціальною значимістю на макрорівні. Продуктивність праці підвищується в результаті технологічних змін, використання більш складного обладнання, використання нових методів праці і не завжди вимагає підвищення заробітної плати. Показники, що визначають рівень продуктивності праці, враховують, як зміна фактичної продуктивності, так і інтенсивність праці.

- Рентабельність – це величина, що показує, скільки грошей вкладено у виробництво або продаж товарів (послуг) і скільки прибутку отримано. Таким чином, термін рентабельність в широкому сенсі слова означає прибутковість.

- Екологічна сумісність. Для сучасного виробництва показана вимога застосування екологічно чистих технологій. Забруднення навколишнього середовища є одним з важливих показників неефективності промислового підприємства.

- Енергоємність. Будь-яка продукція підходить до ідеалу, якщо споживається мінімум енергії. Тому індикатор витрат енергії, витрачених в технологічному процесі, вказує на ефективність всього виробництва в цілому

ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції та входить до складу АТ «Молочний альянс».

На сьогодні Яготинський маслозавод випускає 36 видів молочної продукції під ТМ «Яготинське». Основними видами економічної діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» є перероблення масла, виробництво масла та сиру та оптова торгівля молочними продуктами.

З метою поліпшення якості продукції на Яготинському маслозаводі встановлено сучасне високотехнологічне обладнання закритого циклу від світових виробників, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини і закінчуючи фасуванням готової продукції. Це гарантує безпеку і якість продукту.

Успішний розвиток компанії протягом усіх років обумовлено чітким дотриманням пріоритетів, визначених на початку діяльності компанії з прицілом на майбутнє:

- турботою про здоров'я своїх споживачів, а значить, і про здоров'я всієї нації;
- натуральністю продукції та її високою якістю;
- постійним оновленням технологічних процесів та обладнання.

Провівши аналіз господарської діяльності та економічної ефективності в другому розділі, ми можемо зазначити, що вартість основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році становила 288984 тис. грн., що на 74 862 тис. грн. більше ніж у 2017 році. Віддача основних засобів у 2018 році скоротилась в порівнянні із 2017 роком на 8,9 %. Це пов'язано із оновленням основних засобів, що дало змогу виготовляти більшу кількість продукції, однак, реалізувати виготовлену продукцію у повному обсязі підприємство не змогло.

Озброєність основних засобів і у 2017 і у 2018 роках на високому рівні, що свідчить про використання нового обладнання та, можливо, навіть автоматизації частини виробництва. На автоматизацію виробництва вказує скорочення штату працівників на 11 осіб у 2018 році в порівнянні із 2017 та збільшенням обсягів реалізованої, а отже, і виготовленої продукції.

Рентабельність основних засобів у 2018 році зросла на 15,84 відсоткових пунктів до 2017 року в значній мірі за рахунок збільшення величини прибутку ТДВ «Яготинський маслозавод».

У 2018 році у структурі активів підприємства переважають оборотні активи із часткою у 69,93%, що свідчить про швидку ліквідність

підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції у 2018 році зріс на 18,31% в порівнянні до 2017 року та становив 3201672 тис. грн. Також помітне значне зростання чистого прибутку у 2018 році на 54,22% у порівнянні із 2017 роком. Так величина прибутку у 2018 році становить 253732 тис. грн. до 164523 тис. грн. у попередньому періоді.

Середня кількість працівників у 2018 році скоротилась на 11 осіб у порівнянні з 2017 роком та на 23 особи в порівнянні до 2016 року, що в поєднанні із зростанням рівня озброєності у 2018 році на 31,46% або на 67,41 тис. грн. на одну особу у порівнянні із 2017 роком може свідчити про зростання рівня автоматизації виробництва.

Показники рентабельності у 2017 – 2018 роках на високому рівні, помітна динаміка до зростання у 2018 році.

Одним з напрямів, реалізація якого призведе до збільшення чистого фінансового результату, а відповідно й ефективності господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод», є розширення асортименту продукції. Тому нами пропонується запровадження у виробництво нової для підприємства продукції – згущеного молока.

Значних капітальних вкладень для цього заходу не потребується, адже на підприємстві є необхідне обладнання для цього, окрім кристалізатора-охолоджувача.

Чиста нинішня вартість на кінець життєвого циклу з наростаючим підсумком, є величина позитивна – 99784,9 тис. грн.

Строк повернення інвестицій гарантований складає 0,13 року, що є прийнятним, так як значно менше терміну економічного життя проекту, що дорівнює 5 рокам.

Індекс доходності = $37,4 > 0$, що свідчить про високу ефективність проекту.

Індекс прибутковості = $38,4 > 1$, що є прийнятним і свідчить про високу ефективність проекту.

Загальновиробничі витрати на рік становитимуть 2 342 108,41 грн., собівартість виробництва 25814079,3 грн. Ціна одиниці продукції складатиме 41,4 грн.

За рахунок впровадження запропонованих заходів очікується загальне зростання прибутку підприємства на 38044 тис. грн. у порівнянні до показника 2018 року.

Нова рентабельність становитиме 12,3%, що на 1,4% більше за показник 2018 року та є позитивним результатом для діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стефанишин О. В., Квак М. В., Кічурчак М. В., Терехух М. І. Економічна теорія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 336 с.
2. Бизнес-процессы – основа эффективного управления предприятием. URL: <https://www.u-b-s.ru/publikacii/biznes-processy.html>
3. Корнай Я. Дефицит. М.: Экономика. 1990. 607 с.
4. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов: Кн. 1110. М.: Наука, 1992. 572 с.
5. Гальперин В. М., Игнатъев С. М., Моргунов В. И. Микроэкономика: в 2-х т. под общ. ред. В. М. Гальперина. СПб.: Экономическая школа, 1999. Т. 1. 349 с.
6. Гольберг Г. Проблемы эффективности капитальных вложений. Социалистическое хозяйство. 1929. № 4. С. 137–154.
7. Хачатуров Т. С. Эффективность капитальных вложений. М.: Экономика, 1979. 336 с.
8. Содержание и оценка экономической эффективности производства. Минск: Наука и техника, 1982. 175 с.
9. Социально-экономическая эффективность общественного производства: сущность, компоненты и вопросы оценки. Минск: Наука и техника, 1983. 160 с.
10. Друкер П. Ф. Эффективный управляющий. Москва: ВСИ. 1994. 268 с.
11. Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1998. 352 с.
12. Коропецький І.С Економічні праці. Збірник вибраних статей. / К.: Смолоскип, 1998. 416 с.
13. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І.та ін. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. За заг.ред. С Будаговської. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 517 с.

14. Кашин В.Н., Ионов В.Я. Хозяйственный механизм и эффективность промышленного производства. М: Наука, 1997. 367 с
15. Самуельсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Мікроекономіка / Пер. з англ. К.: Основи, 1998. 676 с.
16. Руснак П. П., Жебка В.В., Рудий М.М., Чалий А.А. Економіка сільського господарства. За ред. П.П. Руснака.. К.: Урожай, 1998. 320 с.
17. Саблук П. Т. Реформування та розвиток підприємств агропромислового виробництва: Посібник у питаннях і відповідях. / За ред. П.Т.Саблука.К.: 1АЕ УААН, 1999. 532с.
18. Буреннікова Н. В., Ярмоленко В. О. Результативність функціонування складних економічних систем аграрного спрямування. Вінниця: ВНАУ, 2017. 168 с.
19. Бурганов, Р. А. Экономическая теория : Учебник. Р. А. Бурганов. М. : НИЦ ИНФРА М, 2013. – 416 с.
20. Богатин, Ю.В. Швандар, В.А. Оценка эффективности бизнеса и инвестиций. М.: Финансы и статистика, 2011. 256 с.
21. Шевцова О.Й. Модель факторної залежності рівня рентабельності інвестицій на промислових підприємствах. О.Й. Шевцова, Н.М. Чуприна. Актуальні Проблеми Економіки. 2006. №4(58). С. 116-121.
22. Примак Т.О. Економіка підприємства: Навч. посіб. К.: Вікар, 2002. 176 с.
23. Черевко Г. Людський аспект соціально-економічної ефективності. Економіка України. 1998. № 3. С. 47-51.
24. Фарафонова Н.В. Сутність і складові ефективності господарської діяльності підприємств АПК. Актуальні проблеми економіки. 2011. №10. С. 176-185.
25. Савіцька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємства: 2–е вид.: перероб. і доп. Мн.: ИП Екоперспектива 1997. 372 с.
26. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємства: Навч. посіб.: КНЕУ, 2000. 325 с.

27. Любушин Н.П. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства. М: Юніті, 2003. 471 с.
28. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2003. 278 с.
29. Хлопчан М.І. Організація і планування виробництва: теорія і практика: Навч. посіб. М.І. Хлопчан, П.С. Харів, І.М. Бойчик, О.Я. Лотиш. Тернопіль, 1996. 419 с.
30. Черевко Г. Людський аспект соціально-економічної ефективності .Економіка України. 1998. № 3. С. 47-51.
31. В.Н.Кобелев, І.Ю.Мірошніченко Шляхи підвищення економічної ефективності підприємства. URL: <https://core.ac.uk/reader/162891790>
32. Стаття з газети «А агропрофі: український тижневик ділової інформації». URL: <http://agroprofi.com.ua/statti/520-molochni-riki-jagotinski-beregi>
33. Офіційний сайт АТ «Молочний Альянс». URL: <https://milkalliance.com.ua/company/about-us/>
34. Ю. В. Ніколенко Основи економічної теорії Підручник - Київ. 2003
35. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. 480с.
36. Савицька, Г. В. (2005). Економічний аналіз діяльності підприємства. Київ: Знання.
37. Асоціація виробників молока. URL : <http://avmua.org/uk>
38. Власенко В. В., Т 38 Головка М. П., Семко Т. В., Головка Т. М . Технологія молока та молочних продуктів : навчальний посібник Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків : ХДУХТ, 2018. 202 с.
39. Петрович, Й. М. (2006). Економіка підприємства. Львів: Магнолія.
40. Мельник, В. І. (2002). Механізм регулювання виробництва та реалізації продукції підприємства. Харків.

41. Савицька, Г. В. (2005). Економічний аналіз діяльності підприємства. Київ: Знання.
42. Волинчук Ю. В., Куделя І. О., Логістичне управління процесом постачання на підприємствах. Економічні науки. Серія : Регіональна економіка. 2013. Вип. 10. С. 32-38.
43. Гончарук Я.А. Гончарук, А. Ф. Павленко, С.В. Скибінський Маркетинг: Навчальний посібник у тестах. К.: КНЕУ, 2014. 314 с.
44. Грек О. В., Лихолат О. С. Аспекти ресурсозбереження в молочній галузі
45. Зайцева Г. Т., Горпинко Т. М. Технологія виготовлення борошняних кондитерських виробів: Підруч. для проф.-техн. навч. закладів. К. : Вікторія. 2002. 400 с.
46. Домарецький В. А., Остапчук М. В., Українець А. І. Технологія харчових продуктів. К.: НУХТ, 2003.572с.
47. Економіка підприємства (Книга 1). За заг. ред. П.В. Круша, К.В. Шелехова.К.: Політехніка, 2011. 660 с.
48. Річна інформація емітентів цінних паперів. URL <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
49. Додаток до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 12.04.2019 № 616

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	--	--
первісна вартість	1001	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	216956	288984
первісна вартість	1011	389792	497008
знос	1012	172836	208024
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	294181	366209
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	122105	111350
Виробничі запаси	1101	51510	70728
Незавершене виробництво	1102	4279	6042
Готова продукція	1103	64448	30856
Товари	1104	1868	3724
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	285378	315882
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8154	8745
з бюджетом	1135	24	37
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152
Готівка	1166	14	23
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187
Інші оборотні активи	1190	3087	1011
Усього за розділом II	1195	666776	851741
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	960957	1217950

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у доопітках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	400983	454715
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	201670	163493
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	116092	155939
розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066
у тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087
розрахунками зі страхування	1625	841	1266
розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	594	1789
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	124334	215919
Поточні забезпечення	1660	5976	9567
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732
Усього за розділом III	1695	358304	599742
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	960957	1217950

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Валовий:			
прибуток	2090	859321	653249
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	367869	259436
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	309559	200703
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55827	-36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	253732	164523
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Генеральний директор

_____

(підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Додаток Б

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	499	2498	0
первісна вартість	1001	2447	4587	0
накопичена амортизація	1002	1948	2089	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	364	336	0
Основні засоби:	1010	175456	214122	0
первісна вартість	1011	320012	384869	0
знос	1012	144556	170747	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	6102	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	182421	294181	0

II. Оборотні активи				
Запаси	1100	104155	122105	0
Виробничі запаси	1101	56680	51510	0
Незавершене виробництво	1102	3885	4279	0
Готова продукція	1103	42338	64448	0
Товари	1104	1252	1868	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	212497	285378	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3675	8154	0
з бюджетом	1135	951	24	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	902	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	151493	233296	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5351	418	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	34704	13430	0
Готівка	1166	396	14	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	419	884	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	7967	3087	0
Усього за розділом II	1195	521212	666776	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	703633	960957	0
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0

Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232711	397186	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	236508	400983	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	207018	201670	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	207018	201670	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	75964	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	72125	116092	0
за розрахунками з бюджетом	1620	11435	11153	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	8733	0
за розрахунками зі страхування	1625	551	841	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2047	2918	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0

за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	601	594	0
із внутрішніх розрахунків	1645	162248	124334	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4969	5976	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6131	20432	0
Усього за розділом III	1695	260107	358304	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	703633	960957	0

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2706103	2024684
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2052854)	(1521831)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	653249	502853
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3220	4568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0

Адміністративні витрати	2130	(22668)	(18457)
Витрати на збут	2150	(363425)	(268928)
Інші операційні витрати	2180	(10940)	(13132)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	259436	206904
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3382	4289
Інші доходи	2240	619	792
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(62046)	(53774)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(688)	(152)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	200703	158059
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	200703	158059
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	164523	129631
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	164523	129631

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1763122	1409205
Витрати на оплату праці	2505	74980	61650
Відрахування на соціальні заходи	2510	16408	13480
Амортизація	2515	27668	26299
Інші операційні витрати	2520	343904	253166
Разом	2550	2226082	1763800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Гишко В.Й.

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	674	499	0
первісна вартість	1001	2141	2447	0
накопичена амортизація	1002	1467	1948	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2703	364	0
Основні засоби:	1010	162216	175456	0
первісна вартість	1011	283353	320012	0
знос	1012	121137	144556	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	6102	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	136	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	165729	182421	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	133603	104155	0
Виробничі запаси	1101	106045	56680	0
Незавершене виробництво	1102	2806	3885	0
Готова продукція	1103	10353	42338	0
Товари	1104	14399	1252	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	155329	212497	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3884	3675	0
з бюджетом	1135	51	951	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	902	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0

із внутрішніх розрахунків	1145	137340	151493	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5772	5351	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	17455	34704	0
Готівка	1166	15	396	0
Рахунки в банках	1167	17440	34308	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1161	419	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	8133	7967	0
Усього за розділом II	1195	462728	521212	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	628457	703633	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	4395	4395	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2000	2000	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	197328	226316	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	207520	236508	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0

Інші довгострокові зобов'язання	1515	199260	207018	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	199260	207018	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	35341	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	69502	72125	0
за розрахунками з бюджетом	1620	17237	11435	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1002	551	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1916	2047	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	601	0
із внутрішніх розрахунків	1645	90942	162248	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4321	4969	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1416	6131	0
Усього за розділом III	1695	221677	260107	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	628457	703633	0

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2016 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2024684	1659649
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1521831)	(1271181)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	502853	388468
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	4568	6358
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(18457)	(15462)
Витрати на збут	2150	(268928)	(210096)
Інші операційні витрати	2180	(13132)	(22021)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	206904	147247
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	4289	2941
Інші доходи	2240	792	4537
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(53774)	(60484)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(152)	(18797)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	158059	75444
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	28428	14699
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	129631	60745
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129631	60745